Elementarbog

i

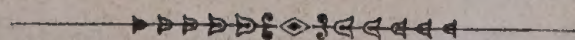
Eskimoernes Sprog

til Brug for

Europæerne ved Colonierne i Grønland.

Ved

C. E. Janssen.

Kjøbenhavn.

Louis Kleins Bogtrykkeri.

1862.

Indledning.

Eskimoernes Sprog har tre Vocallyd a, i, u, hvilke forekomme deels som korte, deels som lange, deels som skarpe, deels som lange og skarpe tillige: kort a, i, u: avataĸ en Fangeblære, imaĸ Havet, uvia hendes Mand; langt â, î, û: âtâĸ en Sæl, îvâ den æder det, ûmigâ han hader ham; skarpt á, í, ú, hvorefter den følgende Consonant lyder fordoblet: ánerpoĸ han føler Smerte, ípoĸ han er, únerpoĸ han tilkjendegiver; langt og skarpt ã, ĩ, ũ: ãma atter, atautsĩnaĸ kun een, ũmat et Hjerte.

Diftongerne ere ai og au, de ere altid lange, og forekomme tillige som skarpe: aivâ han bringer det bort, autdlarpoĸ han reiser, áipaĸ en Ledsager, ajáupiaĸ en Stav.

Naar i og u forekomme foran Sprogets Guturaler (Strubelyd) ĸ og r, erholde de uvilkaarlig en mere aaben Udtale og skrives derfor e og o; det samme er ogsaa Tilfældet med disse tvende Vocaler i Enden af et Ord: erĸumavoĸ han er vaagen, orssuk Spæk, årsungme ved Stedet Arsuk, aso det er nok.

Consonanterne ere:

k,	g,	ng,	ĸ,	r,	
p,	v,	m,	f,	j,	
t,	s,	n,	ss,	l,	dl.

Guturalerne ĸ og r udtales i Struben og ere derved grundforskjellige fra de øvrige Consonanter, der ikke adskille sig fra de tilsvarende europæiske; det europæiske r findes ikke i Eskimoernes Sprog: káĸaĸ, et Bjerg, har tre Guturaler og udtales nede i Struben næsten som Krarkkrark, ârdluk en Sværdfisk, tarrâ dens Skygge, nærmest som et dybt i Struben udtalt Tarcha. ng er en Ganelyd og maa i Udtalen aldrig adskilles som to Lyd: angut en Mand a-ngut, uvanga jeg uva-nga, nungúngilaĸ det er ikke tilende nungúng-ngilaĸ. ss (esch) er en Tungelyd og ligner i Udtalen meest et blødt sch: issâ hans Øie, ilisimássusseĸ Viisdom. dl er en Tungelyd, som opstaaer hvergang l forekommer efter en Consonant: agdlagtôĸ en Blaasider-Sæl, tûgdlik en Ømmert, ivdlit du, pitdlarpâ han straffer ham, iv-dlit, tûg-dlik.

Sprogets Hovedbestanddele ere Substantiverne og Verberne: tugto et Rensdyr, kûk en Elv, tuluvaĸ en Ravn, ugpik en Ugle, erneĸ en Søn; ajorpoĸ han duer ikke, erdligpoĸ han er paaholden paa, ipúpoĸ han roer, ĸimâvoĸ han flygter, angeĸaoĸ den er meget stor.

Men disse Ordclasser ere istand til at modtage betydelige Forandringer ved eu stor Mængde Tillægsendelser (Affixer), som stedse føies til bagefter Ordets Stamme, aldrig foran:

umiaĸ en Konebaad, med -gssaĸ umiagssaĸ, hvad der er bestemt eller skikket til en Konebaad:

ĸingmeĸ en Hund, med -ssuaĸ ĸingmerssuaĸ en stor eller hæslig Hund, med -nguaĸ ĸingmínguaĸ en lille eller nyssselig Hund:

igdlo et Huus, med -ínaĸ igdluínaĸ kun et simpelt Huus:

káĸaĸ et Bjerg, med -tsiaĸ káĸatsiaĸ et middelmaadigt Bjerg:

igdlerfik en Kiste, med -liaĸ og â hans igdlerfiliâ hans af ham selv forarbeidede Kiste:

savik en Kniv, med -siaĸ savigsiaĸ en kjøbt, forhvervet Kniv, savigsiara min kjøbte Kniv:

inuk et Menneske, med -kasik inukasik et daarligt Menneske, med -piluk inupiluk et nederdrægtigt Menneske, med -rujuk inorujuk et foragteligt Menneske, dertil -ssuaĸ inorujugssuaĸ et høilig foragteligt Menneske:

ujaraĸ en Steen, med -pait ujararpait en Mængde Stene, dertil -ssuaĸ i Fleertal -ssuit ujararpagssuit en stor Mængde Stene:

sava et Faar, med -araĸ savâraĸ et Lam: savik en Kniv, sammentrækkes med -araĸ til savêraĸ en liden Kniv:

ĸavdlunâĸ en Europæer, med -ngajak ĸavdlunângajak en halv Europæer, næsten en Europæer:

tupaĸ Tobak, med -ut tupaut Forraad af Tobak, tupautiga mit Forraad af Tobak:

erneĸ en Søn, med -tuaĸ ernituaĸ eneste Søn, ernituâ hans eneste Søn:

ánorâĸ en Klædning, med -tâĸ ánorartâĸ en ny Klædning: med -toĸaĸ ánorartoĸaĸ en gammel Klædning:

sáko et Vaaben, med -lik sákulik En som har Vaaben, en Bevæbnet:

narssaĸ et Sletteland, en Mark, med -mio narssarmio en Slettebeboer:

ĸajaĸ en Kajak, med -ĸat og a hans ĸajaĸatâ hans medfølgende Kajak, dertil -gssaĸ ĸajaĸatigssâ den Kajak, som er bestemt til at følge med ham:

ĸissuk Brænde, med -mineĸ ĸissumineĸ et Stykke Brænde:

inuk et Menneske, med -ussaĸ inûssaĸ en Lignelse af et Menneske: en Billedstøtte, en Dukke:

atuarpoĸ han læser, med -oĸ atuartoĸ en Læser: pilerpoĸ han begynder, pilersoĸ en Begynder: mikeĸaoĸ han er meget liden, mikeĸissoĸ En, som er meget liden:

najorpâ han er til Ophold hos ham, med -aĸ og -a hans najugâ hans Opholdsted: kalípâ han bugserer det, kalítâ det som han bugserer: tuniúpâ han bortgiver det, tuniússâ hans Bortskjenkede, hans Gave:

asavâ han elsker ham, med -e, som sammensmelter med -a hans, asassâ den som elsker ham, asassiga den som elsker mig: toĸúpâ han dræber ham, toĸutsissâ hans Morder: atuartípâ han lærer ham at læse, atuartitsissâ hans Lærer i Læsning:

sinigpoĸ han sover, med -neĸ siningneĸ Søvn: sanavoĸ han arbeider, sananeĸ Arbeide: nâlagpoĸ han adlyder, nâlangneĸ Lydighed: ikípâ han antænder det, ikíneĸ Antændelse: angivoĸ han er stor, angineĸ Storhed, den Største: pissauvoĸ er mægtig, pissauneĸ Magt, den Mægtigste:

igsiavoĸ han sidder, med -fik igsiavfik et Siddested, Sæde, Stol: ínarpoĸ han lægger sig til at sove, ínarfia hans Soveleie eller Sengetid (-fik baade Sted og Tid, hvor og naar):

agdlagpoĸ han tegner eller skriver, med -ut i Bemærkelsen Middel, Redskab, Aarsag, agdlut en Skrivepen: piniarpoĸ han jager, piniaut et Jagtredskab, Erhververedskab: inûvoĸ han lever, inût Levnetsmiddel, inûssut Livsaarsag:

oĸarpoĸ han taler, med -useĸ oĸauseĸ et Ord, et Udsagt:

iluarpoĸ han er som han bør, med -ssuseĸ iluarssuseĸ Hellighed:

igsiavfik en Stol, med -â (ɔ: Verbalendelsen -aoĸ med -a den) igsiavfigâ han har det til Sæde: ulimaut en Øxe, ulimautigâ han har det til Øxe, bruger det som Øxe: ersivoĸ han frygter, ersigâ han har det til Aarsag for sin Frygt, han frygter for det:

oĸalugpoĸ han siger, med -figâ (ɔ: Verbalendelsen -figaoĸ med -a ham) oĸalugfigâ han siger til ham, tiltaler ham:

igdlo et Huus, med -karpok igdlokárpok han har Huus, eller der findes Huus der: kaerkunek Kaldelse, kaerkunekarpok han er bleven kaldet: ersigissariak noget Frygteligt, ersigissariakarpok man maa frygte for det: piumassok En som vil, piumassokarpok der findes En, som vil:

angissok en Stor, med -ûvok angissûvok er en Stor: pisôk en Riig, pisûvok han er en Riig: pujuínak kun Taage, pujuínauvok det er kun Taage: tokutak en Dræbt, tokutauvok den er bleven dræbt: nerissagssak bestemt til at spises, Føde, nerissagssauvok det er spiseligt, det er Føde:

kanítok En som er nær, med -ngorpok kanítúngorpok bliver nær: utorkak en Gammel, utorkángorpok han bliver gammel:

ánorâk en Klædning, med -sivok ánorârsivok han faaer en Klædning: erkanak ak og vee! erkanarsivok han faaer en Ulykke: pik en Ting, pisivok han faaer en Ting (dertil -niarpok pisiniarpok han handler, tilhandler sig Noget): sujunek Forstand, sujunersivâ han faaer Forstand paa det:

sârugdlik en Kabliau, med -siorpok søger at faae, sarugdlisiorpok er ude at fiske Kabliau: jûtdle Julefesten, jûtdlesiorpok han holder Julefest:

niuvertok en Kjøbmand (Colonibestyrer), med -liarpok (-iarpok) søger til, niuvertuliarpok han gaaer til Kjøbmanden: nûk Godthaab (Colonien), nûliarpok han reiser til Godthaab:

igdlo et Huus, med -liorpok igdluliorpok han bygger Huus: kajak en Kajak, kajaliorpok han forarbeider en Kajak:

simik en Prop, med -iarpâ (-êrpâ) simîarpâ han trækker Proppen op: amek Skind, Hud, amêrpâ han flaaer den:

nerissagssak Føde, med -êrúpok nerissagssâerúpok han er blottet for Fødemidler: atâtak en Fader, atâtâerúpok han er sin Fader berøvet, har mistet sin Fader:

ugpernek Troen, med -kípok ugpernikípok han er lidettroende: nio Been, niukípok han er kortbenet:

inûnek Livet, med -tuvok inûnertuvok han lever længe:

isuma Sindet, med -gigpok isumagigpok han har et godt, smukt Sind: med -lugpok isumalugpok han har et ondt Sind:

ivik Brød, med -torpok (-sorpok) ivigtorpok han spiser Brød: kavfit Kaffe, kavfisorpok han drikker Kaffe: umiak Konebaad, umiartorpok han farer i Konebaad; katípai han forener dem, katersorpai han samler dem:

mitek en Ederfugl, med -palugpok miterpalugpok man hører Lyd af Ederfugle: kavdlunâk en Europæer, kavdlunârpalugpok det smager af, har Anstrøg af Europæerne: auk Blod, augpalugpok (augpatdlagpok) det har Farve af Blod, er rødt:

píngasut tre, med -rârpok píngasorârpok han har faaet tre: kavsit hvormange, kavserârpa? hvormange har han faaet?

pêrutilerpok det begynder at slippe op, med -iarpok pêrutileriarpok det er ifærd med at begynde at slippe op:

atuarpok han læser, med -savok atuásávok han skal læse:

tikípok han kommer, med -umârpok tikikumârpok han vil nok komme:

merssorpok hun syer, med -rêrpok merssorêrpok hun er færdig med at sye:

sinigpok han sover, med -simavok sinisimavok han befinder sig i sovende Tilstand:

angissúngorpok han bliver stor, med -lerpok angissúngulerpok han begynder at blive stor:

ilípok han lærer, med -niarpok iliniarpok han stræber at lære:

agdlivoĸ han voxer, med -iartorpoĸ agdliartorpoĸ han skrider frem i at voxe:

atorpâ han bruger den, med -umavoĸ atorumavâ han vil bruge den:

sanavoĸ han arbeider, med -sínauvoĸ sanasínauvoĸ han kan, er istand til at arbeide:

tunissarpoĸ han giver, med -araoĸ tunissaraoĸ han pleier at give:

nakarpoĸ han falder ned, med -ĸinavoĸ nakarĸinavoĸ han er nær ved at falde ned:

sissôrpoĸ han glider ned (at løbe paa Skier), med -alugtuarpoĸ sissôralugtuarpoĸ dertil -ĸaoĸ sissôralugtuaĸaoĸ han er paa et hængende Haar lige i Begreb med at glide ned:

imerpoĸ han drikker, med -rusugpoĸ imerusugpoĸ han har Attraa til at drikke ɔ: er tørstig:

nâlagpoĸ han adlyder, med -ngilaĸ nâlángilaĸ han adlyder ikke:

issípoĸ det er koldt, med -ĸaoĸ isseĸaoĸ det er meget koldt:

peĸarpoĸ der haves, med -ngârpoĸ peĸangârpoĸ der haves stort Foraad:

piumavoĸ han vil, piumavâ han vil have den, med -tdlarpâ (-tdlarpoĸ) piumatdlarpâ han vil inderlig gjerne have den:

inûvoĸ han lever, med -nerdlugpoĸ inûnerdlugpoĸ han fører et slet Levnet:

iliniarpoĸ han stræber at lære, med -rĸigpoĸ iliniarĸigpoĸ han stræber om igjen at lære, han studerer bedre over:

ajortuliarpoĸ han gjør onde Gjerninger, med -ínarpoĸ ajortuliarsínarpoĸ han gjør ikke Andet end Ondt:

nungúpoĸ det er tilende, med -dluínarpoĸ nungutdluínarpoĸ det er aldeles tilende:

ajúngilaĸ det er ikke slet ɔ: det er godt, med -vigpoĸ ajúngivigpoĸ det er rigtig tilgavns godt:

angivoĸ han er stor, med -vatdlârpoĸ (eller -patdlârpoĸ) angivatdlârpoĸ han er altfor stor, dertil -ĸaoĸ angivatdlâĸaoĸ:

ípoĸ han er, med -tuínarpoĸ ítuínarpoĸ han er bestandig:

uniorpoĸ han forfeiler Maalet, med -tarpoĸ (eller -sarpoĸ) uniortarpoĸ han forfeiler jevnlig Maalet, dertil -ínarpoĸ uniortáinarpoĸ han forfeiler bestandig igjen Maalet: med -ngilaĸ uniúngilaĸ han forfeiler ikke Maalet, dertil -sarpoĸ og -ínarpoĸ uniúngisáinarpoĸ han forfeiler ingensinde Maalet:

aterpoĸ han stiger ned, med -terput (Fleertalsform) aterterput de stige ned efter hinanden, i Rad:

kamagpoĸ han er vred, med -rĸajarpoĸ kamarĸajarpoĸ han var paa et hængende Haar bleven vred:

pitsauvoĸ det er smukt, med -aluarpoĸ pitsaugaluarpoĸ det er rigtignok smukt, men . . .:

taimáipoĸ (taima og -ípoĸ) saaledes er det, med -nerpoĸ taimáinerpoĸ saaledes er det maaske:

nigerpoĸ det blæser Sydvest, nigilísavoĸ det vil blæse Sydvest, dertil -rĸôrpoĸ nigilísarĸôrpoĸ det vil rimeligviis, uden Tvivl blive Sydvestvind, forstærket med -ĸaoĸ -rĸôĸaoĸ nigilísarĸôĸaoĸ:

aggerpoĸ han nærmer sig, med -ungnarsivoĸ aggerungnarsivoĸ man kan nu vente at han nærmer sig:

illumôrpoĸ han er oprigtig, med -ûssârpoĸ illumôrtûssârpoĸ han anstiller sig oprigtig:

anivoĸ han gaaer ud, aníngilaĸ han gaaer ikke ud, med -atdlarpoĸ aníngikatdlarpoĸ han kommer ikke ud endnu for det første:

makípoĸ han staaer op, med -rĸârpoĸ makerĸârpoĸ han er den som staaer allerførst op:

ukiorpoĸ det bliver Vinter, med -jârpoĸ ukiujârpoĸ det bliver tidligen Vinter:

merssorpoĸ hun syer, med -lertorpoĸ merssulertorpoĸ hun syer hurtigen:

ajorpâ han magter det ikke, med -narpoĸ ajornarpoĸ man formaaer det ikke:

kamagpoĸ han er vred, med -juípoĸ kamajuípoĸ han bliver aldrig vred!

tigdligpoĸ han stjæler, med -ajugpoĸ tigdlikajugpoĸ han har Tilbøielighed til at stjæle, er tyvagtig:

kajumigpoĸ han er lysten, med -sarpâ kajumigsarpâ han opvækker Lyst hos ham, tilskynder ham:

tunivâ han giver ham, med -úpâ tuniúpâ han hengiver det: oĸalugpoĸ han taler, oĸalũpâ han taler ham til, formaner ham:

autdlarpoĸ han reiser, autdlásavoĸ han skal eller vil reise, med -orâ autdlásasorâ han antager om han at han skal eller vil reise:

ingípoĸ han sidder, med -típâ ingitípâ han bringer ham til at sætte sig:

anivoĸ han gaaer ud, med -sípâ anisípâ han bringer ham til at gaae ud:

iserpoĸ han gaaer ind, med -serpâ iserserpâ han venter paa ham at han skal gaae ind:

nerivoĸ han spiser, neriartorpoĸ han gaaer hen at spise, med -rĸuvâ neriartorĸuvâ han byder, befaler ham at gaae hen at spise.

Saavel Substantiverne som Verberne have oprindelig Enkelttal, Dualis og Fleertal, men Brugen af Dualis forsvinder meer og meer og synes overflødig: i Enkeltallet har hvert Substantiv en særegen objectiv og subjectiv Form:

nuna (object.) nunap (subject.) et Land nunat Lande: ĸilak, ĸilaup en Himmel ĸilait Himlene: ike, ikip et Saar ikit flr. Saar: ameĸ, amip et Skind amit flr. Skind: orpik, orpiup et Træ orpît Træer: nano, nanup en Iisbjørn nanut Iisbjørne: ukioĸ, ukiup et Aar (en Vinter) ukiut flr. Aar: inuk, inûp et Menneske inuit flr. Mennesker: sioraĸ, siorĸap et Sandskorn siorĸat Sand: nâlagaĸ, nâlagkap en Herre nâlagkat Herrer: tuluvaĸ, tuluvkap en Ravn tuluvkat Ravne: ukaleĸ, ukatdlip en Hare ukatdlit Harer: taseĸ, tatsip en Indsø tatsit Indsøer: nujaĸ, nutsap et Hovedhaar nutsat Hovedhaar: ajuaĸ, ajússap en Byld, ajússat Bylder: ĸâteĸ, ĸârĸup en Holk (ɔ: Jernring om et Skaft) Flrtl. ĸârĸit: auveĸ, aorfup en Hvalros aorfit Hvalrosser: aleĸ, ardlup en Harpunline Flrtl. ardlit: imeĸ, ermup Vand Flrtl. ermit: tikeĸ, tikerup en Pegefinger Flrtl. tikerit: nerdleĸ, nerdlerup en Vildgaas Flrtl. nerdlerit: tupeĸ, torĸup et Telt Flrt. torĸit: ivik, igfup Græs Flrt. igfit: malik, magdlip en Bølge Flrt. magdlit: umik, ungmip et Skjæggehaar Flrt. ungmit: ugpik, ugpigup en Iisugle Flrt. ugpigit: kigdlik, kigdligup en Grændse Flrt. kigdlingit.

Verbernes Talbøining:

autdlarpoĸ	autdlarputit	autdlarpunga
han reiser,	du reiser,	jeg reiser:
autdlarput	autdlarpuse	autdlarpugut
de reise,	i reise,	vi reise:
sinigpoĸ	sinigputit	sinigpunga
han sover,	du sover,	jeg sover:
sinigput	sinigpuse	sinigpugut
de sove,	i sove,	vi sove:
ilípoĸ	ilíputit	ilípunga
han veed,	du veed,	jeg veed:

ilíput	ilípuse	ilípugut
de vide,	i vide,	vi vide:
asavoĸ	asavutit	asavunga
han elsker,	du elsker,	jeg elsker:
asaput	asavuse	asavugut
de elske,	i elske,	vi elske:
mikeĸaoĸ	mikeĸautit	mikeĸaunga
han er meget liden,	du er meget liden,	jeg er meget liden:
mikeĸaut	mikeĸause	mikeĸaugut
de ere meget smaae,	i ere meget smaae,	vi ere meget smaae.

Som første, anden og tredie Persons Pronominer føies saavel til Substantiverne som til Verberne visse Endelser under Benævnelsen Suffixer: hos Substantiverne have disse Endelser en forskjellig objectiv og subjectiv Form:

nuna et Land	nunâ (objct.)	nunâta (subjt.)	hans Land:
	nunât	nunâta	deres Land:
oĸausеĸ et Ord	oĸautsê	oĸausîsa	hans Ord:
	oĸautsît	oĸausîsa	deres Ord:
ĸaneĸ en Mund	ĸane	ĸanerme	sin Mund:
	ĸanertik	ĸanermik	deres Mund:
igdlo et Huus	igdlune	igdlume	sine Huse:
	igdlutik	igdlumik	deres Huse:
atâtaĸ en Fader	atâtat	atâtavit	din Fader:
	atâtarse	atâtavse	eders Fader:
aningaussaĸ en	aningaussatit	aningaussavit	dine Penge:
Penge	aningaussase	aningaussavse	eders Penge:
ine et Kammer	iniga	inima	mit Kammer:
	inigput	inivta	vort Kammer:
ĸitornaĸ et Barn	ĸitornáka	ĸitornama	mine Børn:
	ĸitornavut	ĸitornavta	vore Børn.

Den subjective Form bruges saaledes: nunâta kigdlinge hans Lands dets Grændser: nunâta angissusiat deres Lands

dets Størrelse: nâlagkama perкuvânga min Herre har befalet mig: atâtavit tikípâ din Fader kom til ham: arnamik oкautsê deres egen Moders hendes Ord.

Ved Verberne ere Sufixerne tildeels forskjellige i de syv forskjellige Maader: Indicativ ornigfigâ han gik til ham: Interrogativ ornigfigauk gik han til ham? Optativ ornigfigiliuk gid han gaae til ham: Conjunctiv ornigfigingmago da han gik til ham: Subjunctiv ornigfigigpago dersom han gaaer til ham: Infinitiv ornigfigalugo at gaae til ham: Particip ornigfigigâ at han gaaer eller gik til ham:

f. Ex. Sufixer ved Indicativ: takuvoк han seer, takuvå han seer det, takuvai dem, tekuvâtit dig, takuvâse Eder, takuvânga mig, takuvâtigut os: — takuput de see, takuvât de see det, takuvait dem: — takuvutit du seer, takuvat du seer det, takuvatit dem, takuvarma mig, takuvavtigut os: — takuvuse I see, takuvarse I see det, takuvase dem, takuvavsinga mig: takuvavsigut os; — takuvunga jeg seer, takuvara jeg seer det, takuváka dem, takuvavkit dig, takuvavse eder: — takuvugut vi see, takuvarput vi see det, takuvavut dem, takuvavtigit dig, takuvavse eder:

f. Ex. Sufixer ved Interrogativ: takuva seer han? eller saae han? takuvauк saae han det, takuvagit dem, takuvâtit dig, takuvâse eder, takuvânga mig, takuvâtigut os? — takuvit seer eller saae du? takuviuk saae du det, takuvigit dem, takuvinga mig, takuvisigut os? — takuvise see eller saae I? takuvisiuk saae i ham takuvisigik dem, takuvisinga mig, takuvisigut os?

f. Ex. Sufixer ved Optativ: takule gid han see, takuliuk gid han see ham, tákuligit dem, takulisit dig, takulise eder, takulinga mig, takulisigut os: — takulit gid de see, takulissuk gid de see det, takulisigik dem:

f. Ex. Suffixer ved Imperativ: takugit see du, takuguk see du det, tagúket dem, takugínga mig, takugítigut os: — takugitse see I, takugisiuk see I det, takugisigik dem, takugisinga mig, takugisigut os: — takulanga jeg see, takulara jeg see det, takuláka dem, takulagit dig, takulavse eder: — takulata vi see, takularput vi see den, takulavut dem, takulavtigit dig, takulavse eder:

f. Ex. Suffixer ved Conjunctiv: takungmat og takugame da han saae, takungmago og takugamiuk da han saae det, takungmagit og takugamigit dem, takungmatit og takugamisit dig, takungmase og takugamise eder, takungmanga og takugaminga mig, takungmatigut og takugamisigut os: — takungmata og takugamik da de saae, takungmássuk og takugamíko da de saae det, takungmatigik og takugamíkik dem: — takugavit da du saae, takugagko da du saae det, takugagkit dem, takugangma mig, takugavtigut os: — takugavse da I saae, takugavsiuk da I saae det, takugavsigik dem, takugavsinga mig, takugavsigut os: — takugama da jeg saae, takugavko da jeg saae det, takugavkit dem, takugavkit dig, takugavse eder: — takugavta da vi saae, takugavtigo da vi saae det, takugavtigik dem, takugavtigit dig, takugavse eder:

f. Ex. Suffixer ved Subjunctiv: takugpat og takugune dersom han seer, takugpago og takuguniuk dersom han seer det, takugpagit og takugunigit dem, takugpatit og takugunisit dig, takugpase og takugunise eder, takugpanga og takuguninga mig, takugpatigut og takugunisigut os: — takugpata og takugunik dersom de see, takugpássuk og takuguníko dersom de see det, takugpatigik og takuguníkik dem: — takuguvit dersom du seer, takugugko dersom du seer det, takugugkit dem, takugungma mig, takuguvtigut os: — takuguvse dersom I see, takuguvsiuk dersom I see det, taku-

guvsigik dem, takuguvsinga mig, takuguvsigut os: — takuguma dersom jeg seer, takuguvko dersom jeg seer det, takuguvkit dem, takuguvkit dig, takuguvse eder: — takuguvta dersom vi see, takuguvtigo dersom vi see det, takuguvtigik dem, takuguvtigit dig, takuguvse eder:

f. Ex. Sufix ved Infinitiv: takugdlune at see, takugdlugo at see det, takugdlugit dem, takugdlutit dig, takugdluse eder, takugdlunga mig, takugdluta os:

f. Ex. Sufixer ved Nominalparticipium: takussoĸ han som seer eller saae, takugâ han som seer eller saae det, takugai dem, takugâtit dig, takugâse eder, takugânga mig, takugâtigut os: — takugit du som seer eller saae, takugitit du som seer eller saae dem, takugingma mig, takugivtigut os: — takugigse I som see eller saae, takugise I som see eller saae dem, takugivsinga mig, takugivsigut os: — takugiga jeg som seer eller saae, takugíka jeg som seer eller saae dem, takugivkit dig, takugivse eder: — takugigput vi som see eller saae, takugigput vi som see eller saae det, takugivut dem, takugivtigit dig, takugivse vi som see eller saae eder.

Foruden Sufixerne har Sproget nogle faae selvstændigt forekommende Personord, hvilke dog kun ere at betragte som stagnerede Hovedord med Sufixer, nemlig:

uvanga jeg (ɔ: min Herværen) uvagut vi: ivdlit du (ɔ: din Derværen) ilivse I: kisiat ham alene, kisime han alene, kisivit du eller dig alene, kisima jeg eller mig alene, kisîsa dem alene, kisimik de alene, kisivse I eller eder alene, kisivta vi eller os alene: tamât ham ganske, tamarme han ganske, tamarpit du eller dig ganske, tamarma jeg eller mig ganske, tamaisa dem alle, tamarmik de alle, tamavse I eller eder alle, tamavta vi eller os alle: iluingât ham heelt, ilui-

ngarme han heelt, iluingarpit du eller dig heelt, iluingarma jeg eller mig heelt, iluingaisa dem heelt, iluingarmik de heelt iluingavse I eller eder heelt, iluingavta vi eller os heelt (ↄ: hans Eenhed, eders Heelhed o. s. v.).

Til Hovedordene slutte sig nogle ligeledes selvstændigt forekommende demonstrative Ord, som kun i ringe Grad ere bøielige og kun forandres ved nogle faae af Hovedordenes Endetillæg, nemlig:

mâne eller tamâne her (hvor jeg er): tâssane der (hvor du er): uvane eller tauvane her eller der (hvor man peger): ikane eller taikane hist henne: avane eller tâvane nord henne: ĸavane eller taĸavane syd henne: pavane eller tagpavane øst henne: samane eller tasamane vest henne: pikane eller tagpikane der oppe; ved Tillæg af Endelsen -na erholde disse samme Ord tillige personlig Betyduing og forekomme da baade i objectiv og subjectiv Form, saaledes: mána, mátuma eller tamána, tamattuma, i Flrtl. máko, mákua eller tamáko, tamákua: ivna, ivssuma eller taivna, taivssuma, i Flrtl. ivko, ivkua eller taivko, taivkua: pavna, pavssuma eller tagpavna, tagpavssuma, i Flrtl. pavko, pavkua eller tagpavko, tagpavkua, i Bemærkelse han der øster oppe, de der nordpaa o. s. v.

Til denne Ordclasse kunne endnu henregnes tvende Hovedord, der ved den samme Endelse -na blive til personlige Spørgeord med objectiv og subjectiv Form: suna, sûp hvad, sût hvilke? kina, kia hvo, kikut hvilke?

Som tilsvarende til de europæiske Sprogs Forholdsord, Præpositioner, har dette Sprog Appositioner, der som Endetillæg føies til Ordet med Betydning: hos, ved, paa, fra, igjennem, henad, til, angaaende: igdlo Huset, igdlume i

Huset, igdlune i Husene, igdluane i hans Huus, igdluine i deres Huse: nuna Landet, nunamit fra Laudet, nunanit fra Landene, nunãnit fra deres Land, nunainit fra deres Lande: imaĸ Havet, imákut ad Havet, imatigut ad Havene: isuma Sindet, isumâgut gjennem hans Sind, isumaisigut gjennem deres Sind: inuk Mennesket, inungmut til Mennesket, inungnut til Menneskene: erneĸ en Søn, erningnut til din Søn, ernernut til dine Sønner: âtâĸ en Sæl (Svartsider), âtâmik angaaende en Sæl, âtânik angaaende flere Sæler: uvanga jeg uvavkut gjennem eller ved mig, uvavtigut ved os: ivdlit du, ilingnik angaaende dig, ilivsinik angaaende eder: mána denne, mátumane hos denne; taussumánga fra denne; ivssumûna gjennem hiin; táukunúnga til dem; pavssumínga angaaende ham der øster oppe, tagpavkunínga angaaende dem der øster oppe.

Paa samme Maade føies Begrebet: „ligesom:" -sut eller -tut til Enden af Ordet: uvavtut ligesom jeg, ilivsisut ligesom I, arnatut ligesom en Qvinde, ernertut ligesom din Søn, táussumatut ligesom den, táukutut ligesom de.

Eskimoerne have et Femtalssystem, fem Fingre paa hver Haand og Fod udgjør tyve, hvorfor tyve benævnes inuk nâvdlugo ɔ: et heelt Menneske tilende; derefter saa og saa mange paa det andet, tredie Menneske o. s. v.;

atauseĸ 1, mardluk 2, pingasut 3, sisamat 4, tatdlimat 5; arfineĸ 6 ɔ: den første paa den anden Haand, arfineĸ mardluk 7, arfineĸ pingasut 8, arfineĸ sisamat 9 (nogle Steder ĸulailuat ɔ: een fra ti), ĸulit 10; arĸaneĸ 11 ɔ: den første paa den ene Fod, arĸaneĸ mardluk 12, arĸaneĸ pingasut 13, arĸaneĸ sisamat 14, arĸaneĸ tatdlimat 15; arfersaneĸ 16 ɔ: den første paa den anden Fod, arfersaneĸ mardluk 17, arfersaneĸ pingasut 18, arfersaneĸ si-

samat 19, inuk nâvdlugo 20 ɔ: et heelt Menneske tilende. inûp áipagssâne sisamat 4 paa det andet Menneske er 24: inûp áipagssâne ĸulit 30: inûp pingajugssâ nâvdlugo 60 ɔ: det tredie Menneske tilende: inûp sisamagssâne tatdlimat 65 ɔ: fem paa det fjerde Menneske. Fra Europæerne er laant untritigdlit 100 og tusintigdlit 1000. Ved Verbalaffixers Tilføielse dannes: atausiuvoĸ den er een, sisamáuput de ere fire, arfineĸarput de have den sjette, ere sex.

Endelig har Sproget en Deel Particler, hvoraf nogle føies som Endetillæg til andre Ord, andre forekomme som selvstændige Ord: -lo og: ivdlit du, ivdlitlo og du: atâtaĸ en Fader, atâtardlo og Faderen: oĸarfigalugo at sige til ham, oĸarfigalugulo og at sige til ham: -le men, táuko disse, táukule men disse: umiatsiaĸ Baaden, umiatsiardle men Baaden: -taoĸ eller -saoĸ ogsaa, ligeledes: uvanga jeg, uvangataoĸ ogsaa jeg: tusángiláka jeg hørte dem ikke, tusángilákataoĸ ligeledes jeg hørte dem ikke; ilivse I, ilivsisaoĸ ogsaa I: -lûnît eller: naar det gjentages, betyder det: enten eller: pavane øster oppe, pavanilûnît eller øster oppe: uvangalûnît ivdlitdlûnît enten jeg eller du: -mé visseligen: sinigpoĸ han sover, sinigpormé ja visselig sover han: autdlarput de reise, autdlarpúmé ja visselig reise de: suna hvad, sunamé ja hvad? -lusôĸ ligesom, som om: imeĸ Vand, imerdlusôĸ ligesom det var Vand: ĸavánga sydfra, ĸavángalusôĸ som om det var sydfra: káĸat Fjelde, káĸatdlusôĸ ligesom det var Fjelde: -gôĸ eller -ngôĸ eller -rôĸ siger han, siger man: takamúnga der ind, takamúngagôĸ derind siger han! tikingmat fordi han er kommen, tikingmangôĸ fordi han er kommen siger han: atuarpoĸ han læser, atuarporôĸ han læser, siger han: ivdlitdlo ogsaa du, ivdlitdlugôĸ ogsaa du siger han: ĸanoĸ-ípit hvorledes har du det? ĸanoĸ-

ípingôĸ: savingmik angaaende en Kniv, savingmingôĸ: ĸanoĸ, ĸanorôĸ hvorledes, siger han: tikíput, tikípungôĸ man siger de komme.

De som selvstændige Ord forekommende ere følgende: ĸánga hvornaar? uvatsiaĸ idag: ipagssaĸ igaar: ipagssãne iforgaars: taimane dengang: ivsaĸ nylig (for et Par Uger siden): itsaĸ fordum: ĸaĸugo naar? (i Fremtiden): uvatsiaro idag om lidt: aĸago imorgen: aĸagûago iovermorgen: ivsaligame om nogen Tid, nogle Dage: itsaligame om flere Aar: ĸaĸutigut undertiden: agsut stærkt: ingma eller ingmánguaĸ lidt: ãma atter: kîsa endelig: aitsait nu først: sôĸ hvorfor? sôrme hvorfor dog? ĸanoĸ hvorledes? ima eller imána eller taima saaledes, paa den Maade: agdlât endogsaa: sujorna forrige Aar, ifjor: kingorna siden: áipâgut kommende Aar: taimáitoĸ alligevel: taimáitumik derfor: tauva da: mâna nu: tássángáinaĸ pludseligen: tássatauva nu netop et Dieblik siden: tássugo om et Dieblik: nauk og uvnit omendskjøndt, rigtignok: sôrdlo ligesom: ĸanortoĸ hvis dog (et Ønske): sunauvfa og usiuvfa ere Forundringsudraab: ímaĸa hvad om (det var skeet): ila og ilame jo tilvisse: ila? ikke sandt? âp ja (sydlandsk Dialect sôrnguna ja): nâgga nei; Bekræftelsen og Benegtelsen anvendes paa en fra den danske Sprogbrug forskjellig Maade saaledes: nerísángilatit skal du ikke spise? âp ja jeg skal ikke spise, nâgga nei jeg skal spise.

1.

ĸajartornermik piniarnermigdlo.

Om Kajakfart og Forhverv.

ĸajartorpoĸ han roer i Kajak; ĸajartorama, 1ste Prsn. i Conjunctiv, da jeg roede i Kajak; ĸajartorta, 1ste Prsn. Fleert. i Optativ, lad os roe i Kajak; ĸajartúsavit? skal du roe i Kajak? ĸajartúsángilatit? skal du ikke roe i Kajak? ĸajaĸángilatit? har du ingen Kajak?

ĸajagssangnik tuniumârpagit jeg skal give dig en Kajak; ĸajartortarpit? roer du flittig i Kajak; ĸajarĸigsut pigigsarput dygtige Kajakroere ere velhavende Folk; ĸajagsagtut pilugtûput daarlige Kajakroere ere fattige Stakler; ĸajalugkat sungiusarĸâratdlásáput ĸajartornermik Kajakdrenge skulle først vænnes til Kajakfarten.

ĸainama pâgssânik en Ring til min Kajak; ĸainamut usûssagssavnik et Stykke Træ til Forstævn i min Kajak; apúmai Sidestykkerne i en Kajak (dens); siârne to smalle Lægter under en Kajak (dens); kujâ dens Kjøl; tigpê v. tigpigssai dens Kajaksplitter; ajâi v. ajâgssai dens Tværstykker; masia v. masigssâ dens Forstykke ved Kajakringen; niutai dens Stævne; sujua dens Fordeel; kingua dens Bagdeel.

amigssat (ameĸ med -gssaĸ) Kajakskind; perdlait amiutigssat flettede Sener til Kajakbetrækkets Syning; ĸajara amerpoĸ min Kajak er betrukken; ĸajara amêrpara jeg har taget Skindet af min Kajak.

tavkai kôrutailo dens Tværremme og Beenknapper; saunertai dens Beenbesætning (for og agter: saunek Been); usûssâta pûe dens Beenknapper (for og agter).

asatdlut en Kajakstol, asalue dens Kajakstol; avatak en Fangeblære, avatâ hans Fangeblære; alek en Kobberæm, ardla hans Kobberæm; tũkak en Harpunspids, tũkâ dens Harpunspids; avataussak en Bugsereblære, avataussâ hans Bugsereblære; kalut, kalutai hans Bugsererømme.

pautit en Kajakaare, pautíka min Kajakaare, pautai hans Kajakaare, pautitit din Kajakaare; pautigssarsivunga jeg har fundet et Stykke Træ til en Kajakaare (pautit -gssak -sivok).

unâk en Harpun, unâra min Harpun; unât atordlara lad mig laane din Harpun; unârtãsavunga jeg skal have en ny Harpun (unâk -tâk ny -uvok er -'savok skal); unâgssak et Stykke Træ til en Harpun.

anguvigak en Lentser; anguvigara naipatdlâkigame ajorpok min Lentser, fordi den er altfor kort, duer den ikke (naipok er kort, — patdlârpok er altfor — kaok er i høi Grad, i Conjunctiv — kigame fordi . . .); anguvigagssara sanásavara jeg skal forarbeide mig en ny Lentser (anguvigak -gssak -ra min, sanavok -'savok, -'savara jeg skal den); anguvigkama ipuligâ napivok Spidsen paa min Lentser er knækket (anguvigara min L . . ., Subjectiv anguvigkama min Lentsers dens Spids).

agdligak en Kastepiil med Blære; agdligkama avatâ kârpok min Kastepiils dens Blære er sprukken; kassigiak agdligarpara en spraglet Sæl jeg huggede den med Kastepiil (ɔ: jeg kastepilede den); agdligaerserpunga âtâmut jeg mistede min Kastepiil paa en svartsidet Sæl (âtâk en Svartsider -mut til, henimod, paa); malerssortut atordluarpait agdligkat man bruger meest Kastepiil naar man i Flok forfølger Sæler (ɔ: Forfølgere bruge fornemmelig Kastepile).

sanarfit v. кajarmioк en Kajakkniv paa en Stang; sanarfisiga kivigagko min Kajakkniv er sunken (min Kajakkniv, da jeg sænkede den, undrſrſt., er den borte); sanarfisivnik âtâк toкúpara med min Kajakkniv en Svartsider jeg dræbte den; sanarfisit pilara din Kajakkniv lad mig faae den (pilara 1ste Prſn. Sing. Optativ af pivoк med Suffix).

nugfit en Fuglepiil; nuvíka âкángitdlat min Fuglepiil har ingen Sidespidser; tugtup nagssue nugfinut âliarissarpait en Fuglepiils Sidespidser gjøres af Renshorn (ɔ: Rensdyrets, dets Horn, for Fuglepilene, pleie de at have til forarbeidede Sidespidser).

norssaк et Kastetræ; nugfima norssâ min Fuglepiils dens Kastetræ; tauna norssartârísavara dette til et nyt Kastetræ skal jeg have det.

sermêrsiut v. sermîaut en Jisskraber; sermêrsiuteкángilanga jeg har ingen Jisskraber; nagssungmik sananiarit see at gjøre dig en af Renshorn.

tuilik en Kajak-Vandpelts; tuiliga utivoк min Vandpelts begynder at raadne; tuilêrutôrpunga jeg mangler Skind til en Vandpelts, tuilêrutôrpit? mangler du ....; tuilima atâ kigtorárpoк min Vandpeltses dens Ræm (Nederste) er sprungen.

кaкorssorкut et hvidt Overtræk til Kajakpeltsen; кaкorssorкutigssarsiniarpunga jeg ønsker at faae Tøi til et hvidt Overtræk (кaкorssorкut -gssaк -sivoк -niarpoк).

akuilisaк en Halvpelts; aкuilisartâsaunga jeg skal have mig en ny Halvpelts; aussame kisiáne akuilisaкartarpugut om Sommeren blot pleie vi at bruge Halvpelts (akuilisaк -кarpoк -tarpoк); akuilisara kinisásavara panerpatdlâкingmat min Halvpelts jeg skal bløde den fordi den er altfor tør (panerpoк -patdlarpoк -кaoк i Conjunctiv — кingmat v. кigame).

ârкat Halværmer; âragssáka merssúkit ſye mig et Par Halværmer (mine tilkommende Halværmer ſye dem (âraк -gssaк -'ka; merssorpoк Imper. med Suffix merssúkit).

ârкatit кajartûtit Kajakvanter; ârкatigssaerúpunga jeg mangler Skind til Kajakvanter (ârкat -gssaк -êrúpoк); igdluanik ârкataerserpunga jeg har miſtet min ene Kajakvante (igdlua dens Mage); ârкatíka erкartaerúput mine Vanter ere afſlidte.

igsiautaк et Kajakſæde; igsiautara nanup amia mit Bjørneſkinds Kajakſæde (ɔ: mit Kajakſæde Bjørnens dens Skind); ilait igsiautaкarput tugtup amianik nogle have Rensſkinds Kajakſæde; кavânit igsiautarsigama fra Sydlændingerne har jeg faaet Kajakſæde (-sivoк 1ſte Prſn. Conj. -sigama).

ermalisaк et Skind til Underlag i Kajakken; кainama amikuanik ermalisaкarpunga jeg har til Underlag et Stykke gammelt Kajakſkind (ɔ: min Kajaks dens Skindſtump jeg har til Underlag).

кamavoк, Conjtv. кamagame haa er v. da han er ude paa Sælfangſt; uvatsiardle кamavdlune autdlarpoк han gik imorges ud paaSælfangſt; кamariarput кangiussamut de ere dragne paa Sælfangſt til Kangiussaк; кamassoк nâligsimavoк den Sælfanger har ſat faſt (med Harpunen).

auna кajaк sanarfissoк den Kajakmand der laver ſig til at bugſere; atagule avatâ кimugtoк ſee hiſt hans Fangeblære trækkes paa Vandet; âtâк anguvigartorpâ han ſtøder Sælen med Lentſeren; кajaк una piorpoк den Kajak liſter ſig paa en Sæl; nâкiaraluardlune uniorpâ han har vel kaſtet ſin Harpun, men han forfeilede den (Sælen).

âsána кaligtoк aggersoк der veſter ude kommer En bugſerende; sumit una uârpalugtoк? hvorfra hører man ſaadan Raaben? кainat malerssoramik det er Kajakker, ſom for-

følge Sæler; sôk uârtorpat? hvorfor raabe de saaledes? pusisse arkarkuvdlugo forat bringe Sælen til at gaae ned; malerssortut ilâta agdligarpâ en af Forfølgerne har hugget Kastepilen i den; kekertamut pilagkiartorpât de roe hen til en Ø forat dele den; amia kia pisavâ? hvem faaer dens Skind? agdligarnerkârtup pisavâ den der først satte Kastepiil i den faaer det; ilaisa amianut agdlât ningerissarpât nogle pleie ogsaa at dele Skindet med; sugssat táuko amimernit? hvad due saadanne Skindstumper til? kajartortut tamorassârissarpait Kajakroerne bruge dem som Gumlebid.

nuverniat Kajakroere paa Fuglejagt; agpangniásavugut vi skulle paa Alkejagt; akago katsorpat miternik nuverniarumârpugut imorgen, hvis det bliver Stille, ville vi ud at jage Edderfugle med Fuglepiil; miternialeruvta ilagísavisigut? naar vi gaae ud at jage Edderfugle, vil Du da ledsage os? ûma agpaliârssuk nuversimavâ han der har hugget en Agpaliârssukmed Fuglepiil.

aulisarpok han fisker; aulisariarpok han er ude at fiske; natârnarniarame da han er ude at fiske Helleflynder (undrfrst. er han ikke hjemme).

sârugdliniarta lader os gaae ud at fiske Torsk (Kabliau); kanásunik kîlerama kanajorniutinga da jeg længes efter Ulke, fisk mig nogle; ûvartatit pisiariláka dine fiskede Fjordtorsk lad mig faa dem; kingugdlermik ûvarniaruma piumârpatit næste Gang naar jeg fisker Fjordtorsk, skal du faae dem.

sulugpâvarniarnek ajorpunga aulisautiga inûngmat jeg kan ikke fiske Rødfisk, da min Snøre er for kort; igpagssak aulisautaerserama igaar da jeg mistede min Snøre (undrfrst. er den borte); nagsitdlunga kigtorame da den fik fast i Bunden for mig, sprang den; aulisariásagama avârtautiga nagsásavara da jeg skal ud at fiske, maa jeg have min Prygl med

mig; aulisautiga imussiviliúsavara jeg vil gjøre et Vindsel til min Snøre.

magdelekaok pagkuserdlutit der gaaer svær Sø, tag en Hjælpeaare med dig; aulisagkat ukiúkut ápartaramik sapernakaut da Fiskene om Vinteren ialmindelighed gaae paa Dybet, ere de saare vanskelige at faae; aussákut kagfarângamik sapernarungnaersarput om Sommeren naar de gaae paa Lavvande, ophøre de at være vanskelige at faae; aulisariarnerussarput utorkait kajalugkatdlo de som ialmindelighed gaae ud at fiske ere Gamle og Begyndere i Kajakroning; angussartut puissinik piniagagssakarmata thi Fangerne have deres Forhverv med Sælerne.

uvdlume ángussokarpa? er der Nogen, som idag har fanget? (idag, er der en Fanger?); ap, Pîlilo Kalarnardlo Lâmôrdlo ángúput jo Peter og Kristian og Rasmus have fanget; mardluk natserput, atausek kasigiarpok To have fanget Fjordsæler, En en Spraglet; igpassak ángússokángilak igaar var der Ingen som fangede; uvdlut tamaisa piniaraluardluta kavsînik ángilugtortarpugut vi stræbe vel hver Dag at forhverve, men mange Gange fange vi Intet; silardlugkângatdlo piniarnek ajorpugut ogsaa ofte naar Veiret er slet kunne vi ikke komme ud paa Erhverv; pujokarângatdlo âtât sapernatdlâraut ogsaa naar det er taaget Veier, ere Sælerne meget vanskelige.

2.

angalanermik.

Om Reiser.

aκago ajúngigpat autdlásavugut imorgen hvis det er godt Veier, skulle vi reise; sumungnásagavit? hvor skal du da fare hen? κôrnuliásavugut vi skulle reise til Kornok; nûliásavunga jeg skal reise til Nûk (Godthaab); suna atordlugo umiardlûnît umiatsiardlûnît? hvad benyttende enten grønlandsk Baad eller europæisk Baad? umiatsiarssuarmigdlûnît? eller ogsaa med Jagten? umiamik písavunga med grønlandsk Baad (Konebaad) vil jeg fare.

tamaisa piarêrsarniarsigik bestræber Eder for at bringe Alt i Orden; κimagaκatdlariaraunase lad mig see I ikke glemme Noget; uvdlârúsaκaunga iteriarniaritse da jeg vil afsted ved Morgengry, maae I staae tidligt op.

κavsinik anguarteκásavit? hvor mange Roersker skal du have? arfinilingnik tatdlimanigdlûnît sex, eller maaske fem; kiname aκugtorísavara? men hvem skal jeg have til Styrer? nalingínaκ piumassat hvilkensomhelst hvem du behager; ãma κajartaκásavunga jeg vil ogsaa have en Kajak med til Ledsagelse.

umiaκ singíniarsiuk sæt Baaden ud i Vandet; tamavse inûvdluaritse I alle lever vel; ilivsilo, mianerssordluse ingerdlaniaritse, iligemaade I, værer forsigtige paa Reisen.

ipúniaritse roe væk; nikítainase vil I holde Aaretag;

agsororniardluse roer til af alle Kræfter; sujunerput íkardloĸángila? er der ikke et Skjær forude? uvdloĸ ĸiterarpat ĸasuersarumârpuse niuvdluse til Middag skulle I gaae iland og hvile Eder; tulagkatdlarta lader os nu lægge til Land; ĸasueruvse autdlarumârpugut naar I have hvilet, ville vi reise videre; ímaĸa tingerdlauseraine hvad om man satte Seil til; ingerdlavdluaĸaugut vi skyde en ypperlig Fart; taimaigínarpat unugo apûtísavugut dersom Veiret holder sig saaledes, komme vi der iaften.

ĸánga autdlaravse? hvornaar reiste I ud? igpagssaĸ igaar; igpagssâne uvdlăkut iforgaars om Morgenen; uvdlume tinimut áparmat idag med halvlavt Vande; súkut ingerdlavise? hvad Vei ere I tagne? nunat iluatigut indenskjærs; sujorâgut udenskjærs; sumut tangmăsavugut? hvor skulle vi lægge op? nunaĸarfingmut ajúngínermut paa en rigtig god Landingsplads; tássunga tangmârniaritse der skulle I lægge op (slaa Leier); tangmăsángilagut ingerdláinásavugut vi skulle ikke lægge op, vi skulle kun reise videre.

umiaĸ usingiarniarsiuk udlosser Konebaaden; ernĭnaĸ tuperniaritse reiser strax Telt; umiaĸ amuniarsiuk trækker Baaden paa Land; ujarĸanik perôrniarsiuk betynger den med Stene.

sikorssuit ajúngínerdlutik? mon der er Vei gjennem Storisen? ajornángitdlat aĸugtoĸigamik der er ikke noget iveien, da den er spredt.

sumut sarfarpa? hvad Vei gaaer Strømmen? avangnamut sarfalerpoĸ Strømmen begynder at gaae nordpaa; majoralerpugut? gaae vi mod Strømmen? nâgga sarfarsiautârpugut nei vi gaae med Strømmen.

upernâĸ tikerârfigiumârpavse til Foraaret skal jeg komme at besøge Eder; ukiúkut tikerârneĸ ajornaĸingmat thi om Vinteren er det altfor vanskeligt at komme og besøge.

pulámásavugut vi skulle reise ind i Fjorden; anitdlagput de reise ud af Fjorden; âvariarput de reise paa Rensjagt; avangnâmiut кimugsersarput Nordboerne reise med Hundeslæde.

umiarssuit imarssuákut ingerdlassarput Skibene drage over Verdenshavet; umiarssuit nunalíput Skibene ere komne til Landet; umiarssuit ukiákut avalagtarput Skibene gaae om Efteraaret fra Landet.

3.

anorinik silamigdlo.

Om Vind og Veier.

avangnaĸ Nordenvind; avangnerpoĸ det blæser Nordenvind; avangnerame íssekaoĸ fordi det er Nordenvind, er det meget koldt; avangnermat autdlásángilagut fordi det er Nordenvind skulle vi ikke reise; aĸago avangnísava? bliver det Nordenvind imorgen? avangnilerpoĸ det begynder at blæse Nordenvind; avangnilerpat tikísarĸôĸaut naar det bliver Nordenvind, ville de uden Tvivl komme; avangnaĸ nagtimaĸaoĸ det er en Storm af Norden; avangnamit ingiugdleĸaoĸ der gaaer svær Sø af Norden.

nigeĸ Sydvestvind; niggerpoĸ det blæser Sydvestvind; niggilerame da det begynder at blæse Sydvest; niggilernigssâ sianigalugo see Eder vel for, naar Sydvesten begynder; niggerdlune siagdleĸaoĸ det regner stærkt af Sydvest; niggīnarmat sikorssuaĸalísasimavoĸ da det stadig blæser Sydvest, kommer Storisen vist; (sikorssuaĸ -karpoĸ -lerpoĸ -'savoĸ -simavoĸ); neŕŕup maligssue Sydvestvindens svære Søer; nerrup tingípâ Sydvestvinden har ført det bort med sig; nigermit nuísilerpoĸ Skyerne komme op fra Sydvest.

agsarneĸ Østenvind; agsarnerpoĸ det blæser Østenvind; agsarnilísasimavoĸ det bliver sikkerlig Østenvind; agsarneĸ sapísavarput den Østenvind ville vi ikke kunne roe op imod (ɔ: orke vi ikke); agsarneĸ tamákêrpasigpoĸ Østenvinden

falder nordostlig; agsarneĸ nunarpasigpoĸ Østenvinden falder sydostlig.

tamákê Nordostvind; tamákîvoĸ det blæser Nordostvind; tamákê nagtimaĸingmat fordi det er en Storm af Nordost; ãma tamákîva? er det nu Nordost igjen? sôrnguna igpagssartut ípoĸ ja det er ligesom igaar.

kanangnaĸ Vestenvind; kanangnerpoĸ det blæser Vestenvind; kanangnãngualerpoĸ det begynder at lufte svagt fra Vesten; pujorsarneĸ vestlig Taagevind; pujorsarneĸ puerĸoĸaoĸ den vestlige Taagevind er saa hæslig kold; isersarneĸ Vind som staaer ind ad Fjorden (ɔ: vestlig); isersarnermit anitdlangneĸ ajulerpugut paa Grund af den indad staaende Vind kunne vi ikke komme Fjorden ud.

nunasarneĸ Sydostvind; nunasarnersorssûvoĸ det er en Storm af Sydost; nunasarneĸ tikilassarpoĸ Sydostvinden staaer med Kast; nunasarneĸ anorausuassarpoĸ v. pitorarpoĸ ligeledes om Kastevinde i forskjellige Egne.

kigángaĸ Syndenvind; kigángãnguarpoĸ det blæser en let Syndenvind; nagtoraligsarneĸ Vind fra Fjeldet Nagtoralik; ĸôrorsarneĸ Vind fra Korrut; ameraligsarneĸ Vind udaf Fjorden Ameralik; kûgsarneĸ Vind fra Elven.

anordlerpoĸ det blæser; anordleĸaoĸ det blæser stærkt; anordleĸingmat fordi det blæser saa stærkt; anoreĸángilaĸ der er ingen Vind; anorausuaĸ Vindkast; nagtimaĸaoĸ det blæser en Storm; nagtimaussarpoĸ det blæser en halv Storm.

ĸánerpoĸ det sneer; ĸánilerujôrpoĸ nu sneer det dygtigt; nivtarpoĸ det er Opholdsveier (baade om Snee og Regn); aput Snee; nuna apisimavoĸ Landet er bedækket med Snee; ĸáĸat aperĸâuput v. apíput der er nyfalden Snee paa Fjeldene.

persorpoĸ det fyger; persortorssûvoĸ det fyger frygteligt; natarĸornarpoĸ det hagler; siagdlerpoĸ det regner;

sialugssuarpoĸ det skylregner; sialuit masangnaĸaut hvor dyngvaad man bliver i den Regn; siagdleĸaoĸ inissat erĸutdlugit det regner stærkt bring de tørrede Fødevarer i Huus; sialungmit kusermioĸaugut det drypper stærkt i vort Huus af Regnen.

sila pitsaoĸaoĸ det er deiligt Veier; atdlarpoĸ det er klar Himmel; uvdlume siagdlileraluarame kingumut pitsangulerpoĸ før idag regnede det rigtignok, nu klarer det igjen; seĸineĸ erssilerpoĸ Solen kommer frem; kiagtilerpoĸ det begynder at blive varmt; uvatsiaĸ íssíkulukaluarpoĸ nylig idag var det rigtignok kjøligt; ĸîavit? fryser du? âp, ĸîaĸaunga ja, jeg fryser dygtigt; kiagugpise? sveder I? âp kiagoĸaugut ja, vi svede stærkt.

ĸaĸornarpoĸ det er Riimfrost; ĸatsulerpoĸ det stiller af; atorssauvoĸ det er meget ordentlig Veier; atorssarulerpoĸ Vinden begynder at blive brugelig.

4.

umiarssuarnik umiatsiainigdlo.

Om Skibe og Baade.

umiarssuit et Skib (en plurl. Form); pajugtut et Proviantskib (en pl. Form); uterssarniat Skibet, som gjør to Reiser aarlig; angûtigdlit et Hjul-Dampskib; sarpigdlit et Skrue-Dampskib; pingasugdlit en Tremaster; mardlugdlit en Brig; umiatsiarssuaĸ en Jagt; umiatsiaĸ en Jolle; umiatsiâraĸ en liden Jolle; umiaĸ en grønlandsk Baad (Konebaad); ĸajaĸ en Kajak.

tingerdlautit Seilene; tingerdláussuaĸ Storseilet; umiatôĸ Bredfoggen; sujoĸutâ dens Klyver; ĸutdlerpâĸ Topseilet; tingerdlautit amôrdlugit heis Seilene; tingerdlautit áĸardlugit ned med Seilene; migdligdlugit at rebe Seilene (ɔ: at mindske).

náparut en Mast; náparutai dens Master; aĸûtâ dens Roer, sujûssâ dens Klyverbom; íputai dens Aarer; íputit arfinigdlit sex Aarer; kisaĸ et Anker; kisarêrput de have kastet Anker; kisartik ĸaĸípât de have lettet deres Anker.

agssua dens Vindside, Styrbord, Luvside; orĸua dens Læside, Bagbord; agssumut til Luvart; orĸumut lad falde (ɔ: til Bagbord); sujua dens Forstævn; aĸua dens Bagstævn.

sileragtarput de krydse; sileragtásavugut vi maae krydse.

igsorai (sydlandsk igserai) dens Tofter; igsoraisa atânut læg det under Tofterne; usilersordlugo at lade den (Baaden); usingiardlugo at losse den (Baaden); pitûtâ dens Landtoug; náparutip noĸarutai dens Vanter; tingerdlautip merĸua et Seilskjøde; agdlunaussaĸ et Reb; kalivnerit en Ankerkjetting.

sorssûtit et Orlogsskib; ĸamutigdlit Kanoner; agssartût en Storbaad; upangniut en Hvalfangerslup.

5.

ukiup avdlángortarnerik uvdluinigdlo.

Om Aarstiderne og Dagene.

upernâĸ Foraaret; upernākut angmagssiartarpugut om Foraaret øse vi Lodder; aussaĸ Sommeren; aussame ĸalâtdlit tupeĸartarput om Sommeren boe Grønlænderne i Telte; sujorna aussame avalagpoĸ ifjor Sommer drog han fra Landet; áipâgo aussarpat uterumârpoĸ adaare naar det bliver Sommer skal han vende tilbage; ukiaĸ Efteraaret; ukiákut isertertarpugut om Efteraaret flytte vi i Huus; ukiagssákut paormat ĸernersissarput i Begyndelsen af Efteraaret blive Kragebærrene sorte; ukiarângat pulassut anitdlagtarput naar det bliver Efteraar komme de, som have været inde i Fjordene, ud; ukioĸ Vinteren (og hele Aaret); ukiúkut puissit puatdlatdlâraut om Vinteren blive Sælerne meget fede.

sapât angneĸ Adventsøndag; sapâmit angnermit sapâtit utilerssarput fra Adventsøndag vende Søndagene tilbage; nagdliútut Festerne; nagdliútorssuit de store Fester; jûtdle Julefesten; jûtdlisiulerpugut vi begynde at holde Julefest; jûtdlip uvdluata áipâ (v. jûtdlip tugdlia) anden Juledag; tássúnga jûtdliliásángilase? komme I ikke herhid til Julefesten? sikoĸángigpat jûtdliliarumârpugut dersom der ingen Iis er, komme vi til Julefesten; jûtdliaraĸ Juleaften; jûtdliarĸame oĸalugfik nanerûtsersordlugo nâlagiartarpugut

Juleaften pleie vi at oplyse Kirken og holde Gudstjeneste; jûtdlime inûvdluarna glædelig Juul!

ukiortâĸ Nytaar; ukiortâp uvdlua Nytaarsdag; ukiortâme inûvdluarĸuvagit jeg ønsker dig et glædeligt Nytaar; nalussut uvdluat hellig tre Kongers Dag (paa nogle Steder urigtigen mitârfik).

kuisivfia Fastelavnssøndag (hans Daabsfest); sisorarfik Fastelavnsmandag; sisorarfingme anaussiniarumârpugut paa Fastelavnsmandag skulle vi slaae med Kjølle; avaleĸutit atorfiat Palmesøndag; katisimavfik Skjærtorsdag; katisimavfingme sakramintiliarumârpugut paa Skjærtorsdag skulle vi tilalters; toĸuvfia Langfredag (hans Dødsdag).

pôrske Paaskefesten (hellere passa); makivfia første Paaskedag (ↄ: hans Opstandelsesdag); pôrskip uvdluata áipâ v. makifiata tugdlia anden Paaskedag; perĸigsimivfik v. tugsiarfigssuaĸ almindelig Bods- og Bededag; perĸigsimivfik tikisinago autdlartarpugut før store Bededag ere vi gjerne reist bort; ĸilaliarfia hans Himmelfartsdag.

pînse Pintsefesten; pînse tássa anernerup iluartup uvdlua Pintsefesten er den Helligaands Dag.

seĸernup unigfia ukiume v. uvdloĸ náineĸ v. uvdlukíneĸ den korteste Dag; seĸernup unigfia aussame v. uvdloĸ tangneĸ v. uvdlortuneĸ den længste Dag; upernâp autdlarnerfia v. uvdlup ĸiterĸorfia Foraars-Jevndøgn; ukiap autdlarnerfia Efteraars-Jevndøgn.

inûvia hans Fødselsdag; inûviga min Fødselsdag; uvdlume nagdliúpunga idag er det min Fødselsdag; ĸaĸugo nagdliútísavit? naar er det din Fødselsdag? nagdliúkavit inûvdluarĸuvagit jeg lykønsker dig paa din Fødselsdag.

sapâtit akunere en Uge; sapâtit akunere mardluk tamânĩpugut i to Uger have vi opholdt os her; atausíngorpoĸ

det er Mandag; atausíngorpat paa Mandag; atausíngormat imandags; atausingûtâne om Mandagen; mardlúngorpoκ det er Tirsdag; pingasúngorpoκ det er Onsdag; sisamángorpoκ det er Torsdag; tatdlimángorpoκ det er Fredag; arfiníngorpoκ det er Løverdag.

uvdlâκ Morgen; uvdlãkut om Morgenen; uvdlâralánguaκ makípunga i den tidlige Morgen stod jeg op; igpagssaκ uvdlãkut tikípunga jeg kom igaarmorges; aκago uvdlãkut autdlarumârpugut imorgen tidlig ville vi reise; uvdlulerpoκ v. κaulerpoκ det begynder at dages; uvdlulerdlnne nuísserpoκ i Dagbrækningen var det skyfuldt.

uvdloκ κiterarpoκ det er Middag; uvdloκ κiterarpat til Middag; uvdloκ κiterartínago om Formiddagen; uvdloκ κiterarmat imiddags; uvdlup κerκa κângerpoκ det er Eftermiddag; uvdloκ κiterarêrmat ieftermiddags.

uvalíkut i Aftenskumringen; uvalilerpoκ det begynder at blive Aften; uvalilermat κajartortut tamarmik tikerarput ved Aftentid komme alle Kajakroerne hjem.

únuk Aften; únúkut om Aftenen; únungmat iaftes; únuaκ Nat; únuame tâκaoκ om Natten er det meget mørkt; únuarôrdlune nagtimaleκaoκ ved Midnat blæste en Storm op; únuarsiordluta tikípugut efterat have reist Natten igjennem kom vi.

nalunaerκutaκ et Uhr; nalunaerκutaκ κavsíngorpa? hvor mange er Klokken? nalunaerκutaκarpit? har du Uhr? nalunaerκutara uníngavoκ mit Uhr staaer; nalunaerκutara amũsavara jeg skal trække mit Uhr op; nalunaerκutaκ sisamángorpoκ Klokken er fire; nalunaerκutaκ arκaníngornermut κiterκúpoκ Kl. er halv elleve; tatdlimángornermut tangneκ pingasúngorpoκ Kl. er eet Qvarteer til fem (ɔ: til at blive fem den længste Viser er paa tre); nalunaerκutaκ

arfiníngorpat majuarumârputit Kl. sex skal du komme op til mig; arfineĸ pingasúngorpat sujanísavutit Kl. otte skal du ringe med Klokken; ĸulíngorpat niuvertalísáput uvdlup ĸerĸa tikitdlugo fra Kl. ti indtil Middag skulle de handle (ɔ: naar Kl. bliver 10 skulle de handle kommende til Dagens Midte.

6.

inûp timânik.

Om det menneskelige Legeme.

niaкua hans Hoved; angutip niaкua en Mands Hoved; arnap niaкua en Qvindes Hoved; kînâ hans Ansigt (v. hendes); táutorigssoк han har et vakkert Udvortes; táutordlugtoк han har et ubehageligt Udvortes.

asíngaкautit hvor du er bleg; singoкautit hvor du er rødmusset; кaua hans Pande; issai hans Øine; issitit dine Øine; issíka mine Øine; issilugpit? har du svage Øine?

tugdlê hans Tindinger; siutai hans Øren; siutitit dine Øren; siutíka mine Øren; ulússai hans Kinder; кingâ hans Næse; кingagtôк han har en stor Næse; кingakitsoк han har en liden Næse.

кarna hans Mund; кanera min Mund; кardlue hans Læber; oкâ hans Tunge; tavdlua hans Hage; kigutit Tænderne; kigutdlugkavit? har du Tandpine?

nutsat Hovedhaarene; nutsatit kipiniákit klip dine Haar; igdlârdlutit reed dine Haar; umê (v. ungmê) hans Skjæg; erssarutai hans Bakkenbarter; ungmiásavunga jeg vil barbere mig.

tunusua hans Nakke; kavsera min Isse; кungaseк Halsen; кungatserivunga jeg har ondt i Halsen; iggiaк Struben; iggiara min Strube.

tuê hans Skuldre; tuíka mine Skuldre; ikusik Albuen;

talekʀ Armen; talerpia hans høire Arm; sâmia hans venstre Arm; agssai hans Haand; kugdloʀ Tommefingeren; tikeʀ Pegefingereu; ʀiterdleʀ Mellemfingeren; mikileraʀ fjerde Finger; eʀerʀoʀ Lillefingeren; kukît deres Negle; kukîarniarit see til du klipper dine Negle.

ʀatigaʀ Ryggen; sakíssat Brystet; tulimai v. niungassue hans Ribbeen; ũmatâ hans Hjerte; ũmatit dit Hjerte; ũmatiga mit Hjerte; tigdlertoʀ Pulseaaren; tigdlerulugpoʀ Pulsen er i Uorden; puai hans Lunger.

sanerâ hans Side; sanarara min Side; nássáka min Mave (en plurl. Form); nâe hans Mave; násserivunga jeg har ondt i Maven; tingue hans Lever; sungâ hans Galde; tartue hans Nyrer; ʀerʀa hans Lænder; ʀitserigavit? har du ondt over Lænderne? kûtsê hans Hofter.

kussanarpoʀ har en yndig Skikkelse; sángeʀaoʀ han er meget stærk; perʀigpunga v. ajúngilanga jeg er sund og rask; kajangnaʀautit du er meget svagelig.

sêrʀoʀ Knæet; sêrʀue hans Knæer; sêrʀuarpunga jeg stødte mit Knæ; sêrʀumiarput de knæle; ugpatai hans Laar; ugpatíka mine Laar; niue hans Been; niúka mine Been; niutit dine Been; niutoʀautit de har meget lange Been; niukeʀautit du har meget korte Been; nakasungnai hans Lægge; navdlue hans Haser; navguai hans Leder; singernere hans Ankler; singernitit dine Ankler; kingmê hans Hæle; isigai hans Fødder; inuvai hans Tæer; alue hans Fodsaaler.

amia hans Hud; uinik et Menneskes Kjød; uininga hans Kjød; uinêrupunga jeg er ganske afmagret; saorne hans Knogler; pateʀ Marven; taʀai hans Aarer; auk Blod; auâ hans Blod; augpoʀ han bløder af Næsen; auerpoʀ han forbløder sig.

ujalue hans Sener; savtípâ han føler paa det; savtitdlugo at beføle det; takuvdlugo at see det; tusardlugit at høre dem; naimavdlugo at lugte det; ôĸátârdlugo at smage det; takuvara jeg saa det; tusarpigit? hørte du dem? nâsivoĸ han faaer Lugten deraf; ôĸátârpai han smager paa dem.

7.

inûp atatisagssainik.

Om et Menneskets Klædningsstykker.

ánorâĸ et Overtræk til en Pelts; ánorâĸángilánga jeg har intet Overtræk; ánorássat atordlara lad mig laane dit Overtræk; ánorâgssara merssorniaruk sye mig et nyt Overtræk; ánorâra eŕŕordle mit Overtræk maa vadskes; ánorâra ilârtoruk lap mit Overtræk.

ĸulitsaĸ en Rensskinds Pelts uden Overtræk; ĸulitsara aligtulerpoĸ min Pelts begynder at gaae itu; tingmiaĸ en Fugleskinds Pelts; tingmíssat merĸit amê en Ederfugleskinds Pelts; natseĸ en Sælskinds Pelts med Haarene udad; natsera atísavara iseĸingmat jeg vil tage min Sælskinds Pelts paa, da det er saa koldt; ĸulitsara ilupârutserdlugo ĸingmip amianik sye en Hundeskinds Krave paa min Rensskinds Pelts; nasara kungasiminikeĸaoĸ Hætten klæmmer mig om Halsen; áika takivatdlâĸaut mine Ærmer ere altfor lange; atsip pâka torssoĸaut mine Opslager ere tilgavns lodne.

erfaĸ v. kapitak en Vandskinds Pelts; sila ajormat erfalísavunga da Veiret er slet, vil jeg have min Vandskinds Pelts paa; erfara paneĸaoĸ kangmioratdlardle, min Vandpelts er saa tør, du maa bearbeide den.

ĸardlît et Par Beenklæder; ĸardligpât et Par Yderbeenklæder (Overtræks-); ilupaĸutit et Par Underbeenklæder;

κardlíka átasersúkit vil du sye Knapper i mine Beenklæder; κardligpâma atai ungeruserdlit vil du trække Løbebaand forneden af mine Yderbeenklæder; ilupaκutíka eṙṙordlit mine Underbeenklæder maae vadskes; tugtunik ilupaκutitãsavunga jeg vil have mig et Par nye Underbeenklæder af Rensskind.

kangmit (v. kavngit) et Par Støvler; kamik en Støvle; kamíka (v. kangmáka) mine Støvler; kamisit (v. kangmatit) dine Støvler; kamingma atissarfia kigtorarpoκ min Støvlestroppe er sprungen; atungagssaκ Skind til Støvlesaaler; kamingma atungai κuasaκaut mine Støvlesaaler ere saa glatte; atungáka pússorput der er Hul paa mine Støvlesaaler.

alersit Støvlesokker (det indre Skind i de nationale Støvler); alersit tugtup amê Rensskinds Støvlesokker; alersit κingmip amê Hundeskinds Støvlesokker; alersit natsip amê Støvlesokker af Fjordsælens Skind.

pernit (v. pinigssat) Støvlestraa (mellem Sokken og Støvlesaalen); kamíka ajúngitsumik pinilerdlugit læg godt Straa i mine Støvler; singera kigtorarmat avdlamik singilerdle, da min Støvleræm er sprungen, sæt en anden i.

kamíka pinersunik tigussákit lad mig see du sætter smukke Rynker i mine Støvler; iluamik tigussarneκ ajornaκaut ja det er vanskeligt at rynke rigtig godt.

amaut en Fruentimmerpelts til at bære Børn i paa Ryggen; amautitãsavunga tugtup amînik jeg skal have mig en ny Amaut af Rensskind; iluamik pinersardlugo agdlásavara jeg vil rigtig smukt brodere den; natsiluara sapanganik ateκusísavarajeg vil sætte Perler forneden af min Fjordsæls Pelts.

sêrκernit Grønlænderindernes Beenbeklædning (Knæbeenklæder); sêrκinivit sujorai pineκaut hvor dine Knæbeenklæder ere smukt broderede; jûtdlimut kamisartãsavunga til

Juul skal jeg have nye Halvstøvler; kamitsat pinnerutípáka jeg anseer Halvstøvler for smukkest; kamisáka kuligssarsiniásaváka jeg vil kjøbe Halvstøvle-Mansjetter.

kavdlunât kavâjakartarput Europæerne pleie at bruge Frakker; kavâjarssuitdlo kamerujugssuitdlo (v. kamigpârssuitdlo) atortarpait de bruge ogsaa Schenillier og Reisestøvler.

aitsok en Vest; aitsora átaseratdlauk sye Knapper i min Vest; aitsumik merssornek ajorpit? kan du ikke sye en Vest? kamigpãka kivdlersarniákit vil du blanke mine europæiske Støvler; kaungûssak en Hat; palasit sapâme kaungûssissartarput Præsterne om Søndagen pleie at have Hat paa; palasip anorârssua en Præstekjole; palasip pupiussâ en Præstekrave; ilutdlek en Skjorte; ilutdlíka eřřordlugit vadsk mine Skjorter; ilutdligssákà merssorniákit sye mig nogle Skjorter; angutip ilutdlê Skjorter; arnap ilutdlê Særker.

8.

nápautinik.

Om Sygdomme.

náparpoĸ han er syg; náparsimavoĸ han er i Sygdomstilstand; náparame da han er syg; náparsimavit? er du syg? náparsimassoĸ en Syg; náparsimassoĸarpa? er her nogen Syg?

kaportitsivoĸ han har Sting; kaportitsigavit? har du Sting? súkut kaportitsivit? hvor har du Sting? ĸángale taimaisigavit? hvornaar begyndte du at blive saaledes?

ajualerame han begynder at faae en Byld (egentl. da han . . .); ajualermat takusarĸugaluarpara da han har en Byld, maa jeg bede dig see til ham; ajuarpit? har du en Byld? súkut ajuaravit? paa hvad Sted har du en Byld? puigpoĸ han har en Svulst? súkut puigkame? paa hvad Sted har han en Svulst? unermigut under sin Arm; sûp tungâgut? paa hvad Side? sâmiata tungâgut paa den venstre Side; talerpiata tungâgut paa høire Side; pueraussarpoĸ han er opsvulmet over hele Legemet.

niarĸerivoĸ han har Hovedpine; niarĸerigame fordi han har Hovedpine; niarĸerigavit? har du Hovedpine? niarĸerigama hvor jeg dog har ondt i Hovedet; niarĸerinermit uivssangoĸaunga af Hovedpine løber det aldeles rundt for mig.

avatdlugpoĸ han har Smerte i Lemmerne; avatdlugkavit? har du Smerte i Lemmerne? avatdloĸigama hvor jeg

har voldsom Smerte i Lemmerne; avalungneĸ Smerte i Lemmerne (Gigt?); sût aniarigagkit? paa hvilke Steder smerter det dig? nisúka talíkalo aniarigavkit jeg føler Smerte baade i mine Been og i mine Arme.

kilagpoĸ han er fnattet; timâ ilûngarme kilagkame han har Fnat over hele Legemet; kînamigut kilalerame han begynder at blive fnattet i Ansigtet; ilivsine kilagtoĸarpâ? er der Nogen fnattet blandt Eder? ilavut kilagkulugpugt en Deel af os ere noget fnattede.

anigorpoĸ han har Udslæt (Børnekopper, Mæslinger...); aniulerpoĸ han begynder at slaae ud; nápautigssaraluaminik anissôrame den Sygdom, som har staaet i Kroppen paa ham, slaar nu ud.

saunerivoĸ han har ondt i Knoglerne (Gigt?); sauníka aniareĸâka jeg har voldsom Smerte i mine Knogler; saunerigame makíngilaĸ paa Grund af Smerte i Knoglerne er han ikke staaet op.

násserigama hvor jeg har Mavesmerter; násserivit? har du Smerter i Maven? ĸârsitdlarnermit násserivoĸ af at spise altformeget har han Smerter i Maven.

sakiagdlugkame hvor han har ondt for Brystet; sakiagdlugkama jeg har ondt for Brystet; sakiagdlugkavit? har du ondt for Brystet? sakíssatit ĸanoĸ ípat? hvorledes er det med dit Bryst? ajorungnailerput det begynder at komme sig (Plur. da Brystet for Grønlænderne er et Plur.).

agsilerame han spytter Blod (hvor han...); agsissaravit? spytter du jevnlig Blod? âp, agsissaraluarpunga ingmánguaĸ ja jeg spytter Blod lidt engang imellem.

ĸîardlugpoĸ han har Koldfeber (ĸîardlugkame); ĸîardlugpit? har du Koldfeber? (ĸîardlugkavit?); ĸîardlungmat ĸipigtordlugo da han fryser saa stærkt, dæk ham godt til.

ĸitserivoĸ han har ondt i Krydset (ĸitserigame Con=

juct.); kitserigama hvor jeg har ondt i Krydset; kitserigavit anísángilatit da du har saa ondt i Krydset skal du ikke gaae ud; inardlutit læg dig tilsengs.

nuakigame v. nuakaok han er stærkt forkjølet; nuakigavit? er du stærkt forkjølet? nugfagdliorpok han er syg af Forkjølelse; ivsangunermit nuersokaunga af Trykken for Brystet hoster jeg stærkt; kuersornermit ivsangokaunga af Hoste er jeg meget trangbrystet.

torkussardlugpok han har ondt i Struben; torkussardlugkama hvor jeg har ondt i Struben; torkussardlungnermit okalungnek sapingajagpunga af Smerte i Struben formaaer jeg næppe at tale.

issilerivunga jeg har Smerte i Øinene; issilugkame da han har Betændelse i Øinene (undrfrst. maa han blive hjemme, eller Lignende); issilugpit? har du Betændelse i Øinene? (v. issilugkavit?); sikuliarama igdlugpunga da jeg har færdes paa Isen har jeg Øienbetændelse (af Isens Gjenskin); igdlugkama uínek ajorpunga af Betændelse kan jeg ikke see ud af Øinene.

erninguara siutdlugpok min lille Søn har Ørepine; siutdlungmat takusarkugaluarpara da han har Ørepine vilde jeg gjerne, at du skulde see til ham; siutdlulersimavok han begynder at have Ørepine; siutdlungnermit siningnek ajorpok af Ørepine kan han ikke sove; siutdlorkigame nimâtarpok da han har saa stærkt Ørepine, jamrer han sig.

kiguserivunga jeg har Tandpine (v. kiguserigama); kigutíka ánernakaut mine Tænder smerte stærkt; sordlît ániaragit? i hvilke Tænder har du Pine? erdligpāka talerpiata tungânĭtut i mine Kindtænder paa høire Side; sujuáka mine Fortænder (smerte mig); tulorísśáka min Øientænder.

nakorsak en Læge (i nogle Egne katsorsaissok); nakorsautigssat sanásavara jeg skal tilberede dig et Lægemid-

del; tamátumínga imísavutit uvdluínaĸ pingasoriardlutit af dette skal du tage (ɔ: drikke) tre Gange dagligen; alugssaut atausiartardlugo hver Gang tagende een Spiseskefuld; nalunaerĸutap akunere tamaisa imísavutitdu skal tage (drikke) dette hver Time; nalunaerĸutap akunere mardluk nâgângata imertásavutit hver Gang to Timer ere tilende skal du drikke det (tage det hver anden Time).

kusersitagssamik tunísavagit jeg skal give dig nogle Draaber; uvdlãkut unúkutdlo imínguamik akutdlugo Morgen og Aften blandende det med lidt Vand; ĸulinik kusersitdlugo imertásavat du skal tage ti Draaber ad Gangen.

sujugdlermik nusût atúsavat først skal du bruge Gummiplaster; maĸerêrpat mavsaut atorumârpat naar der er gaaet Hul, skal du lægge Lægeplaster paa.

tássa nusûtigssat kaportumut der har du noget spansk Flueplaster imod Sting; kaportup nalânut ivertísavat paa det Sted hvor Stinget er skal du anbringe det.

ĸitserigavít nalâ tanításavat da du har ondt i Krydset saa indgnid Stedet; tássa tarnutigssat der har du Noget at indgnide det med (Smørelse).

anartarpit? har du jevnlig Aabning? uvdlut mardluk anángilanga i to Dage har jeg ingen Aabning haft; anarsautinik tunísavagit jeg skal give dig et Laxetiv; tarajûsat táuka aĸago uvdlãkut atautsíkut imerumârpatit dette Glaubersalt skal du tage imorgen tidligt paa eengang; únugo ínásaguvit ûliamik imísavutit alugsaut ulivkârdlugo iaften naar du lægger dig skal du tage en Spiseskee fuld Olie.

autdlartôrpoĸ v. autdlartôrame hans Bøsse gik af for ham; autdlartôrfigigame han har saaret sig ved Baadeskud; autdlartôrfigigamiuk han har saaret ham ved Baadeskud; súkut autdlaiva? hvor har han saaret sig? (ved Skud); sanerĸamigut talerpiata tungâgut i den høire Side; áipe

autdlartôrfigigamiuk han har saaret sin Ledsager ved Vaadeskud; taliagut auvdlaivâ han har skudt ham i Armen.

nakarame ivnákut han er faldet ned ad et steilt Fjeld; arkunarsimava? har han noget Brud? nísume igdlua napisimavâ han har knækket det ene Been (ɔ: sit Beens dets Mage); nákarame niungassune navdlorpai da han faldt ned, knækkede han sine Ribbeen.

sigssamĭtdlune issíkame fra Stranden faldt han i Vandet; tiguvarput ipingajagtok vi toge ham op halvqvalt; kínguvok han er kæntret; ipisimassok tikíparput han var uden Bevidsthed (v. qvalt) da vi kom til ham; sule anersãngilak endnu aander han ikke; inûserdlerpok han er besvimet (v. har Slag); inûserdlersarpit? pleier du jevnlig at besvime? (inûserdlersarpa? pleier han . . .).

agssavkut kilerama jeg har skjaaret mig i Haanden (v. Fingeren); kanimavok han har Feber; kanimavit? har du Feber? okat takulara lad mig see din Tunge; tigdlersiordlagit lad mig føle din Puls.

sujorásángilatit Gûtip ikiorsînermigut najortuínarmatit perkigsúngortísavdlutitdlo du skal ikke frygte, thi Gud med sin Hjælp er altid tilstede hos dig og vil gjøre dig rask igjen.

9.

nerisagssanik.

Om Levnetsmidler.

âtâp neĸâ Sælkjød; neĸitorpugut vi spise Sælkjød; neĸitortarpit? pleier du at spise Sælkjød? âp, neĸitortarpunga ja jeg spiser jevnlig Sælkjød; aitsât nerigama písángilanga da jeg lige nylig har spiist, skal jeg ikke have Noget.

neĸiliorit kog noget Kjød; neĸit ĸalagpat? er Kjødet kogt? (i Plur.); uvanga ĸassigíssap neĸâ mamarnerutípara jeg finder mere Smag i Kjødet af en spraglet Sæl (ogsaa: meest).

ĸajortúsavit? vil du nyde noget af Suppen? tarajorpiuk? har du kommet Salt i den? âp, imamit tarajorpara ja jeg har saltet den med Søvand; tunitsianga giv mig en liden Portion; ĸajoĸ píkunangârame sandelig en kraftig Suppe; taimáipoĸ ja tilforladelig er den det.

ĸarasartúsavit skal du have noget af Hjernen? (ĸarasaĸ Hjernen); ũmatâ ilangísaviuk? vil du have et Stykke af Hjertet (ɔ: dens Hjr.); neriartoritse kommer nu at spise; angutingôĸ Mændene kaldes til Maaltid (ɔ: man siger, Mændene!); nauk saviga? hvor er min Kniv? igalâp sânĩpoĸ den ligger i Vinduet; aja ĸujanaĸ v. anersalo tak for Mad; tauva soraerpise? ere I allerede færdige? nãmagsiniardluse spiser dog noget mere (ɔ: stræber at gjøre det tilstrækkeligt).

unugo mitiliorumârpugut iaften ville vi koge Edderfugle; mamaĸaut de smage deiligt; mamaeĸaut de smage hæsligt; ímaĸa sarugdligtoráine hvad om man fik sig nogle Kabliau; sulugpâvartoráinilûnît hvad eller om man fik sig nogle Rødfisk; uvanga kanajortúsavunga jeg vil spise mig nogle Ulke (kanajoĸ en Ulk): uvdlume kanajorniarama jeg har fisket Ulke idag; ûtdluardlugit kog dem tilstrækkeligen.

kavfisúsángilagut? skulle vi ikke drikke Caffe? (kavfit Caffe); angmagssagtorêruvta naar vi først have spiist Lodder (angmagssaĸ en Lodde); sule angmagssauteĸarpise? have I endnu Forraad af Lodder? arĸanilingnik angmagssausigaluaravta vi havde jo et Forraad af Lodder elleve Poser fulde; ukiumut nãmagput de ere tilstrækkelige for et Aar; upernâĸ angmagssaĸaĸaoĸ der vare saare mange Lodder i Foraaret; nãmagtumik angmagssagsigamik ajorssartoĸásángitdlat dersom de samlede tilstrækkeligen Lodder, skulde der Ingen være, som led Nød; kisáne angmagssáinait nãmagíngilavut men med Lodder alene kunne vi ikke lade os nøie; orssumigdle pissariaĸarpoĸ Spæk dertil er fornødent; aĸajarûteĸaraluarpugut, kisiáne nungulerput vi havde vel et Forraad af nogle smaa Spækposer, men de begynde at slippe op (aĸajaroĸ en udpustet Sælhundemave til at fylde Spæk paa); ukiaĸ âtâĸánginame? var der da ingen Sæler i Efteraaret? nâgga âtâĸaraluaĸaoĸ nei der vare mangfoldige (dansk: jo); orssue sugavsigik? hvor have I da gjort af deres Spæk? niuvertumut tunigavtigik vi have solgt det til Kjøbmanden; kisiáne nãmagtunik torĸorserĸârdluse men I burde dog først gjemme tilstrækkeligt; ajornaĸaoĸ pûgssaĸánginavta det er meget vanskeligt, da vi ikke havde de fornødne Kar at fylde det paa; kavfisiutigissaravtigik vi have ogsaa jevnligen brugt det til at kjøbe Caffe for; avdlanigdlo pisiniutigísagavtigik vi skulle ogsaa kjøbe mange andre Ting der-

for; orssut sumut pôrtarpisigik? paa hvilke Kar pleie I at fylde Spækket? ilaisa pôrutsinut pôrtarpait nogle fylde det paa store Skindposer (pôrutsek en heel sammensyet Sælhundehud); ilaisale arkajarkunut men nogle fylde det i Sælhundemaver.

panertûtekángilase? have I ikke ogsaa Forraad af tørrede Fødevarer? nâgga, aussak panertulissarpugut nei, om Sommeren pleie vi at berede tørrede Fødevarer (dansk: jo:); nivkunik tørret Sælkjød; tugtup panertuinik tørret Renskjød; aulisagkanigdlo panertunik tørrede Fisk; inalugkat panertut tørrede Tarme; kúkarnat tørret Sælhundeblod.

uitdlutdlo suvdluitsutdlo nerissarpavut vi pleie ogsaa at spise Muslinger og Tang; ãmalo kingmit terianiatdlo tuluvkatdlo ogsaa Hunde, Ræve og Ravne; nunavsine nerissagssat amerdlangâramik hvor der dog ere mangfoldige Fødevarer i eders Land; ukiumut nãmagtunik katerssuissarniardluse at I dog vilde bestræbe eder for at samle tilstrækkeligt for Vinteren.

igfiak Rugbrød; igfiamik kilitsivdlutit skjær noget Rugbrød; igfiak kakortok v. kakortugsiak Hvedebrød v. Sigtebrød; igfiak kakortugssak nakítaruk vil du lægge Deig til Hvedebrød.

igfit kernertut Haartbrød (Bisquit); ivgutit grove Kakes (andre tuluit ivgutait Engelændernes Brød); ivgutêrkat fine Kakes (andre tuluit ivêrait); kakortuatsiait Skonroggen.

kakugo igfiúsapat? hvornaar skulle de bage? igfiat sernarsautigssât Suurdeig; igfiak kilitak punilik et Stykke Smørrebrød; kapûssat Tvebakker; kapûssánguit asserortíkit stød lidt Tvebakker; pekingassut Kringler; kivfat agdlagtitsíssutigissarpait Coloniarbeiderne lade sig gjerne nogle saadanne forskrive.

pánakât Pandekager; pánakâliorit lav Pandekager; má-

niliorit kog Æg; ôrĸigsúngordlugit lad dem blive haard-kogte; aipatitdlugit lad dem blive blødkogte; ĸaĸortortai aulaterdlugit du skal pidske Hviderne; augpalârtortai ingmíkut Blommerne for sig; ímugssuaĸ aiuk hent Osten; ímûp ĸalipâ Fløde (ɔ: Mælkens dens Overflade); unuk tîtorumârpugut iaften ville vi drikke Thee; ímiaĸ Øl; imiartortarpit drikker du jevnlig Øl; jûtdlime kisiáne imiartorpunga kun om Julen drikker jeg Øl; ĸaĸugo ímiúsápat? hvornaar skulle de brygge?

10.

ûmassunik.

Om Dyrene.

puisse en Sæl (af hvilkensomhelst Slags); puissit flere Sæler; âtâk v. âtârssuak en sortsidet Sæl (Svartsider); agdlagtôk en blaasidet Sæl; ivdlaok en ufødt Sælunge; kasigiak en spraglet Sæl; kasigíssat spraglede Sæler; kasigiarssuak Plur. kasigiarssuit en storspraglet Sæl; kasigiârak en spraglet Sælunge; natsek en Fjordsæl; natsitdlak en stor Fjordsæl; natserssuak en Klapmydser; ugssuk en Ræmmesæl; âvek en Hvalros, Plur. ârfit; arfup tugâi Hvalrossens Hugtænder.

magtagdlit Hvalerne (af hvilkensomhelst Slags); arfek Rethvalen, Plur. arferit; kiporkak en Kriporkak (balæna boops); tikâgugdlik en Sildepidsker; túnulik en Finfisk; ârdluk en Sværdfisk v. Tandfisk (physeter microps); ârdluârssuk en mindre Tandfisk; kilaluvak en Hvidfisk; kilaluvak kernertak en Narhval; kernertap tugâ en Narhvals Horn (ɔ: Hugtand); nîsa et Marsviin; nîsarnâk Grinten; anarnak og kiporkarnak to særegne Slags Hvaler (monodon spurius og balæna maskulus).

tugto et Rensdyr, Plur. tugtut; pangnek v. angissok et stort Hanrensdyr; nukatugak et ikke fuldvoxet Rensdyr; kulavak en Rensko; noṙraitsok en ung Rensko; noṙrak en Renskalv; ukalek en Hare, Plur. ukatdlit; ukaliak en Hareunge; nano en Iisbjørn; teriangniak kernertok en blaa Ræv: teriangniak kakortok en hvid Ræv, Plur. teriangniat; amarok en Ulv, Plur. amarkut.

kingmeĸ en Hud; ĸimugtut Slædehunde; sava et Faar, Plur. savat; savâraĸ et Lam, Plur. savârĸat; savarssuaĸ en Vædder; savaussaĸ en Gjed, Plur. savaussat; savaussârĸat Gjedelam; savaussarssuaĸ en Gjedebuk; nerssugssuaĸ en Oxe (eller ethvert stort Landdyr); nerssutêraĸ en Kalv (eller ethvert ungt Landdyr); umingmak en Muskusoxe.

navguaitsoĸ en Elephant; pûluke et Sviin; ĸimugtuârssuk en Hest; siutitôĸ et Æsel; ĸatigagtôĸ en Kameel; agdlaĸ en Landbjørn; ĸápik en Grævling; ĸitsuk en Kat; teriaĸ en Muus; teriarssuaĸ en Rotte; teriavik en Væsel; avíngaĸ en Muldvarp; kiggiaĸ en Bæver; liûveĸ en Løve; tîgereĸ en Tiger.

amisut en Stime Sæler; âtâĸalerpoĸ der begynder at være Sæler; áĸarpoĸ den dukker ned; puivoĸ den kommer op; ĸagsimassoĸ en paa Isen opkrøben Sæl; âtâp orssua Sælspæk; ĸasigíssap amia et spraglet Sælskind; talerue dens Forlaller; serĸue dens Baglaller.

kiporĸaĸ anersârpoĸ Kr, blæser; pugsínarpoĸ en Hval ligger stille paa Vandet; sarpigârpoĸ Hvalen stjerter; sarpia Hvalens Stjert; talerue dens Laller; sorĸai dens Barder.

tugto pangaligpoĸ Rensdyret løber; tugto aĸupivoĸ Rensdyret ligger ned; katagput de fælde Haarene; tugtup nagssue Renshorn; neĸâ dets Kjød; túnua dets Talg; ujalue dets Sener; amia dets Skind; amê deres Skind; tugtup nagssuisa amerâ Renshornenes fine Lod om Foraaret.

savaussat imuiardlugit at malke Gjederne; isertitdlugit at drive dem ind; nerdlerdlugit at fodre dem; ímitdlugit at vande dem; savaussat ivigssai Hø til Gjederne; savaussat inât Gjedernes Stald; ilât toĸuvdlugo at slagte en af dem.

11.

tingmissanik.

Om Fuglene.

mitek en Edderfugl, Plur. merkit; mitêrkat Edderfugle-unger; kingalik en Spidsbergens And; nâja en Blaamaage; nâjâk en Blaamaages Unge; nâjardluk en Svartbagge; nâjuârssuk en særegen Maage (naja sabina); kakugdluk en Malmuk; isúngak en Struntejager; tâterâk en mindre Maage (larus tridactylus); imerkutailak en Terne; tûgdlik en Ømmert; kilángak en Søpapagøie; okaitsok en Skarv; kerdlugtôk en Vildand; karssâk en Lom; agpa en Allike; agpaliârssuk en mindre Allike; serfak en Teist; pâk nujalik en Fiskeand; kugssuk en Svane; nerdlek en Vildgaas, Plur. nerdlerit; agdlek en Angeltaske; tôrnaviârssuk en Strømand.

sârfârssuk og sârfârssugssuak en mindre og en større Strandfugl af Sneppeart; tukagfâjôk en Pytfugl; talivfak en liden Sneppe (tringa interpres); nalûmassortok en liden Vandsneppe (tr. lobata); kajordlak en Brokfugl; isarukitsok den Kortvingede, en rimeligviis uddød Fugl (alca impennis).

akigssek en Rybbe, Plur. akigssit; akigssiat Rybbe-kyllinger; kupanavârsuk og kugsagtak og narssarmiutak og orpingmiutak og kugsagtarnak ere smaae Land- og Snefugle, Markspurve og Sisserønniker.

nagtoralik en Ørn, Plur. nagtoragdlit; nagtoralâk en Ørneunge; nagtoragdlup inâ en Ørnerede; kigssaviarssuk

en Falk; kigssaviarsukasik den slemme Falk; tuluvaĸ en Ravn, Plur. tuluvkat; ugpik en Jisugle, Plur. ugpigit.

tingivoĸ den flyver, Plur. tingíput; mípoĸ Fuglen sætter sig; mitsímáput de have sat sig; agdlorpoĸ Fuglen dukker ned, Plur. agdlorput; pikiarpoĸ den kommer op, Plur. pikiarput; pikiâleĸaut nu komme de lige strax op.

ivavoĸ den ruger, Plur. iváput; maneĸalerput de begynde at have Æg (manik et Æg); tukerput Æggene blive til Unger; merĸit sarssugput Edderfuglene trække langs Stranden; isúngap tâterât meriarsarpai Struntenjageren forfølger Maagerne (ordret: bringer dem til at brække sig); tuluvkap tingipâ Ravnen fløi bort med det.

tingmíssat merĸue Fuglefjedre; isarue deres Vinger; sulue deres Slagfjedre; papê dens Hale; siggue dens Næb; ukiákut autdlararaut de pleie at trække bort om Efteraaret; aĸigssit ĸernertíput Rybberne blive brune; ĸaĸortíput de blive hvide; miterpalugpoĸ, nâjarpalugpoĸ, ĸerdlutôrpalugpoĸ, man hører Røsten af Edderfugle, af Maager, af Vildænder.

12.

aulisagkanik.

Om Fiskene.

ûvaĸ en Fjordtorsk, Plur. ûvkat; kanajoĸ en Ulk, Plur. kanásut; sârugdlik en Kabliau (Torsk), Plur. sârugdligit; sârugdligkat smaae Kabliau; angmagssat Lodder; natârnaĸ en Helleflynder; ĸaleralik en mindre Slags Helleflynder; oĸûtaĸ en almindelig Flynder; eĸaluk en Laxørde; kapisilik en Skjellax; sulugpâvaĸ en Rødfisk, Plur. sulugpâvkat; nipisat Steenbidere; ĸêraĸ v. kigutilik en Søkat; eĸalugssuaĸ en Hai, Plur. eĸalugssuit; nimeriaĸ en Aal, Plur. nimerissat; kakiliseĸ en Hundesteile.

sârugdleĸalerpoĸ der begynder at komme Kabliau; sarugdlêrupoĸ Kabliauen er borte; kanáserpoĸ der er Ulke; eĸaluit majorput Laxene gaae op i Elvene; sisúput de gaae ud i Havet; angmagssat puíput Lodderne komme til Fjæren.

angûtait Fiskenes Finner; paperua dens Hale; sulugsugutait Flyndernes Finner; masît deres Gjeller; nerpik Fiskekjød; suait deres Rogn.

13.

agfagssaussanig ĸugdlugissanigdlo.

Om Insecter og Orme.

niviuvaĸ en Flue, Plur. niviuvkat; ípernat Myg; igutsat Bier; igutsat tungusungnitsûtât Biernes Honning; pákaluat Sommerfugle; ĸalerualik en Mariehøne; sutdlinerit Natsværmere; ĸugdlugíssat pûgdlit Larver; siutisiortut Oren=tvister; ausiak v. nigssavârssuk en Edderkop; nigssavârssûp ĸagssutai v. nigssai Edderkoppens Væv; pisigsartut v. pigdlertut Græshopper; míngoĸ en Vandkalv.

kinguit Tanglopper; agssagiârssuit Krabber; sâgtuat Taskekrabber; perĸuk Reier, Plur. perĸuit; siuteroĸ en Con=chylie, Plur. siuterĸut; uitdlut Muslinger; uiluvît Østers.

ĸugdlugiaĸ en Orm, Plur. ĸugdlugíssat (ogsaa Igler); pulateriârssuk en Slange; ĸuperdlut Maddiker.

kumaĸ en Luus, Plur. kumait; ipeĸinaĸaoĸ hvor dog Myggene plage.

14.

orpingnik paormanik naussunigdlo.

Om Træer, Frugter og Blomster.

orpik et Træ (egentl. Birken), Plur. orpît; patdlît Elletræer; paormakugdluit Enebærbuske; avâlaĸissat Dvergbirk; orpigkat Smaakrat; napârtut Røn; nunangiait v. sêrsut Piil; tamáko tamaisa ĸalâtdlit ĸissugissarpait alle disse bruge Grønlænderne til Brændsel (ĸalâleĸ Plur. ĸalâtdlit en Grønlænder, inuk Plur. inuit et Menneske ialmindelighed).

paormakugdluit tipigigput Enebertræerne have en deilig Lugt; kangerdlungne angnerúput inde i Fjordene ere de størst; ĸavane orpipagssuaĸarpoĸ sydpaa er der hele Skove.

orpît avaleĸutait Træernes Grene; pilutait deres Løv; orpiup timita v. tungavia Træets Stamme; orpiup mangua v. sordlai Træets Rod.

ĸissugssiat Bøgetræ; ĸissuk mangertoĸ Egetræ (ɔ: det haarde Træ); amussariagssaĸ Mahogni; vîneĸutit Viinstokke; pingeĸ, íkeĸ og unarsivik forskjellige Arter Naaletræ; uligîlik et Løvtræ, rimelig en Poppel; kanungneĸ en Art Cedertræ (de fem sidste ere Flydetræ paa Havet).

paormat Kræggebær (Kragebær?); kigutaernat Blaabær: kingmernat Tyttebær; paormakugdluit paormai Enebær.

paormarssuit ĸernetut Svidsker; paormarssuit ĸaĸortut Figener (nogle Egne kigutaernarssuit); serĸulugtut Rosiner; paormârĸat Chorinter; ĸaĸortagkat Mandler.

siângassut, pânat, tikiussât, ingnerûlat, pilagtûtaussat, uvigfait, og ĸajaussat ere forskjellige grønlandske Fjeldblomster.

tupârnat Timian; pârmaussat Bigger; kuánit Qvaner (angelica); ĸungordlit Cocleare; ĸungulerssuit europæisk Kaal; sêrnartut Syrer (ogsaa sêrnat); pilut Blaabærløv (som spises); sordlait Johannesurter; nautsîat Hvideroer; nautsîaussat Kartofler; ĸuperdlûssat en spiselig Græsrod.

ĸerĸussat Tang; sutdluitsut Vildmandstarme; augpilagtut en rødlig spiselig Tangart; putôrtut en anden Tangart.

ivigkat Græs; ivivît Marehalm (ogsaa pinigssat Støvlestraa); orssuaussat Mus; ivssut Græs- eller Lyngtørv; sângutit Muldjord; nautsîagssat Frø og Saasæd; nautsîvfik en Have eller Sædemark; nautsîvfik igalâlik et Drivhuus (ɔ: en Have med Vinduer).

15.

ujarĸanik.

Om Stene.

(Mineralier.)

ujaraĸ en Steen, Plur. ujarĸat; uvkusigssaĸ Vegsteen; orssugiaĸ Qvarts; arssûp ujarâ Cryolit; âumaussat Granater; aligoĸ Bjergcrystal; ĸuvdlugaĸ Asspest; angmâĸ Felspat; ingnagtautit Flintesteen; ĸivdleĸiaĸ Marinenglas; ĸaleĸutigssiat Skifersteen; ĸaleĸutigssiat mássákut atulerpait igdlorssuit ĸuligssãnut man begynder nu at bruge Skifersteen til Huustage; mêrĸatdlo agdlagtagarissarpait Børnene pleie ogsaa at bruge dem til Skrivetavler.

ujarĸat kangnúsagssagdlit kobberholdige Stene; ujarĸanik ĸaumassunik katerssûtinga vil du samle mig nogle klare Stene; pitsaugpata akilerdluarumârpagit dersom de ere smukke, skal jeg betale dig godt; piumaneruváka kangnúsagssat jeg vil helst have de kobberholdige (metalholdige); tamânĩtoĸángila âumausanik? er her i Omegnen ingen Granater? aligunigdlo piumagaluarpunga jeg vilde ogsaa gjerne have nogle Crystaller; sujugdlît angmaĸ tũgkanut ulugissarpât Forfædrene brugte Felspat til Harpunspidser; savingmik peĸánginamik thi de havde intet Jern; sule taimáitut navssârissarpisigik? finde I endnu undertiden saadanne? âp, sule navssârissarpavut jo vi finde dem endnu jevnligen; sume navssârissarpisigik? hvor pleie I at finde dem? sujugdlît igdlukuinik i Forfædrenes Huusruiner.

savik Jern (og en Kniv); sisak Staal; aĸerdloĸ Bly; aĸerdloĸ mángertoĸ Tin (ɔ: haardt Bly); ĸalipautigssaĸ ĸaĸortoĸ Blyhvidt; kangnúsak augpalârtoĸ Kobber; kangnúsak ĸaĸortoĸ Messing; kûlte (v. erdlingnartoĸ augpalârtoĸ) Guld; sîlve (v. erdlingnartoĸ ĸaĸortoĸ) Sølv; issisiutip imâ Qviksølv (ɔ: Thermometeret dets Indhold).

kangnúsak sumit pissarpât? hvorfra faaer man Kobber? ĸáĸanit pîartarpât de bryde det ud af Bjergene; savik atortugssauvoĸ peĸutinut tamalainut Jern er anvendeligt til mangfoldige Redskaber; savît aserujaitdlisarpait sisagdlugit de pleie at hærde Jernet ved at lægge Staal for; ĸáĸavsine savigssaĸarpa? findes der Jern i Eders Bjerge? âp, tamatigut peĸarpoĸ ja det findes overalt.

aĸerdlut ilulerissarpavut autdlaisinut Bly bruge vi til Bøssekugler; ãma aĸerdloĸ mángertoĸ atortarpisiuk? have I ogsaa Brug for Tin? nâgga, atorneĸ ajorparput nei vi have ingen Brug derfor; iláine oĸúmersamut atortarpoĸ undertiden bruges det til Fiske-Angler; ãma aĸerdlorterutigissarpât de bruge det ogsaa til at lodde med; una asserorpoĸ, aĸerdlorteratdlauk denne er istykker, vil du lodde den; nunavsine aĸerdlugssaĸarpa? findes der Bly i eders Land? âp, peĸarpoĸ pingârtumik arssungme ja der findes, fornemmelig ved Arssuk; kisiáne uvagut sananeĸ ajorpavut men vi forstaae ikke at bearbeide det.

kangnúsamigdlo augpalârtumik peĸarporôĸ man siger at her ogsaa findes Kobber; amerdlángerĸoĸaut det er nok ikke meget; nunarssuarme pîartaraluarpait paa Nunarssuit har de rigtignok brudt noget; kalâtdlit kangnúsaĸ augpalârtoĸ atortarpât? bruge Grønlænderne Kobber? âp, ũnaivkigâvut igaralugitdlo jo vi have Kaffekjedler og Kogekar deraf; kisiáne nunavtine oĸalugfigssuit ĸavsît kangnúsamik ĸuleĸarput men i vort Land have endog mange Kirker Kobber-

tag; kúngivdlo umiarssue tamarmik narkisigut kangnúsamik kagdlersimáput og alle Kongens Skibe ere forneden kobberforhudede; assâssákâ det var meget!

kûltimigdle sîlvimigdlo ilivse pekángilase? men Guld og Sølv have I da ikke? sôrnguna pekángilagut nei (ɔ: ja) det have vi ikke; kisiáne arnat ilaisa iverutigissarpât men nogle Fruentimmer have Ørenringe deraf; nuvavdlo nâlagâta nalunaerkutâ kûltiuvok og Inspecteurens Uhr er af Guld; kavdlunât kûltimigdlo sîlvimigdlo aningaussakarput Europærne bruge Penge af Guld og Sølv; âp, umiarssuit kivfaine takussarpavut ja hos Matroserne omborde i Skibene see vi dem undertiden; sunauvfa, umiarssuarnut niuverniartarpise? saa I drive nok Handel omborde i Skibene? ingmánguak kisiáne aa! det er bare lidt.

keȓȓut en Steenrusse; teriangniat keȓȓut inigissarpait Rævene have ofte Ophold i Steenrusserne; keȓȓortussok amerdlup kangianîpok Handelslogen (ɔ: Steenrussen) ligger østen for Holsteensborg.

tuapait Rullesteen; imap sinâne tuapakarpok ved Strandbreden findes Rullesteen; ãma nunap tímâne men ogsaa oppe i Landet.

aumarssuit Steenkul; kalâtdlit nunâne aumarssuakarpa? findes der Steenkul i Grønlændernes Land? âp, avangnâne pekarporôk jo man siger, at der findes i Nordgrønland; kisiáne pîardlugit ajornakaok men det er meget vanskeligt at bryde dem; kíssarssûtigdlit ilaisa aumarssuit atortarpait nogle af dem, som have Kakkelovne bruge undertiden Steenkul; asimiut atornek ajorpait ved Udstederne er der Ingen, som bruger dem; aumarssuarpagssuit tuluit nunânit pissarpait fra Engelæudernes Land hentes en stor Mængde Steenkul.

akerdlûssak (v. torssormiutak) Graphit (v. et Blyant) tamânĩtarpa? findes det jevnligen her? âp, tamarme pekarpok jo det findes allevegne.

agdlaut kakortok Kridt; igalássanut uvssigssàut Kidt; mar̂r̂ak Leer; igdlut kait mar̂rausersorarait mange belægge deres Huustage med Leer.

16.

niorkutigssat akit.

General-Taxten.

(ɔ: Handelsvarernes Priis.)

A.

neкigssat.

Proviantsorter.

pûlukit orssuat	Flæsk.
neкit	Kjød.
púneк	Smør.
sârugdligit	Tørfisk.
paormaussat	Erter, gule.
êrtat кernertut	do. graa.
suaussat	Byggryn.
igfit кernertut	Skibsbrød, ordinært.
igfit кaкortut	Skonroggen.
ivgutit	Kex, grove.
ivgutêrкat	do. fine.
igfiagssat	Meel, Rug=, grovt.
кajûssat	do. do. fiint.
кajûssat кaкortut	do. Hvede.
suaussiagssat	do. Byg.
ímiagssat	Malt.
ímiagssat akúnigssait	Humle.
nanerûtit kuissat	Lys, Forme=
nanerûtit misugkat	do. Spede=.
taratsut	Salt.

pûlukisísavunga ûgtût mardloriardlugo jeg vil have to Pund Flæsk; neĸimik písángilanga jeg vil intet Kjød have; púnersísavit? vil du have Smør? âp, ûgtûtip áipâta ĸerĸanut jo, halvandet Pund; ivdlime ĸanoĸ písavit? og hvormeget skal du have? ãma taima piumavunga jeg vil have ligesaa meget; sârugdligsísavunga jeg skal have Tørfisk; ĸanorme suaussarsísavit? hvor meget Gryn skal du have? porte sisamariardlugo jeg vil have fire Potter (ɔ: tagende Pottemaalet fire Gange); ivigsísángilatit? skal du ikke have Brød? nâgga ûgtût arfineĸ pingasoriardlugo nei, jeg vil have otte Pund (ɔ: tagende Maalet otte Gange); sût piumaneruvigit ĸaĸortutdlûnît ivgutitdlûnît? hvilke vil du helst have Skonroggen eller grove Kex? ajornángigpat igfiarsiumagaluarpunga pingasunik dersom det ikke er vanskeligt, vilde jeg rigtignok gjerne have tre Rugbrød; ajornángilaĸ der er ikke Noget iveien derfor; imiarĸajâlerput de skulle nu snart til at brygge Øl; kikut ímiarsiumápat? hvem skal have Øl? tamarmik piumáput de ville Alle have; sisamat iluitsorsiumáput fire ville have en heel Tønde; ilait ĸiterĸúnermik de øvrige en halv; ímiagssat akago asserorterniarsigik imorgen maae I male Malten; nápartatdlo errortordlugit og skylle Tønderne; nanerûtisísavunga pingasunik jeg skulde have tre Lys.

B.

autdlaisinik peĸutainigdlo.

Skyderequisiter.

ĸôrortût	Riffeler.
tingmiarsiutit	Hagelflinter.
ĸôrortût savigssáinait	Riffel-Løb med Tilbehør.

napassortat (v. saveĸutai)......	Riffel-Laas.
napassortat pisatakínerit........	do. do. med ny Indretning.
putut........................	Riffel-Piston.
putunik pîautit	do. Pistonnøgle.
kiasiussat	do. Hane, Hanemule, Haneskrue.
tulortagkat.....................	do. Dækkel.
tulortagkat ajorúngujuitsut	do. Dækkelfjedre.
ajorúngujuitsut angnerit........	do. Slagfjedre.
tôrtaissut (v. tôrtautit)	do. Laasestang.
ajorúngujuitsuarĸat............	do. Stangfjedre.
kuitsivît	do. Kugleform.
kangia	do. Svandskrue.
ĸissugtat	do. Skjæftetræ.
ímiusit (v. imîsit).............	do. Pompestokke.
paugssat pitsait...............	Stærkeste Jagtkrud.
paugssat nalingínait	Fiint Jagtkrud.
ĸamutigdlit paugssait..........	Grovt Krud.
amerdlasût	Vandhagel.
aĸerdlut	Bly.
serĸortautit (v. ĸârtartut)......	Kobberhætter.
ingnagtautit ĸaĸortut	Kogte Flintestene.
ingnagtautit ĸernertut	Ordinære do.
kukiussat angnerit	Store Krudhorn.
kukiussat mingnerit	Smaae do.
kukiussat paulersautigdlit	Fine Krudhorn med Fjedre.
aĸerdluliutit....................	Støbeskeer.

autdlaisísavunga jeg vilde gjerne kjøbe en Riffel; ĸavsinik autdlarniusísaviuk? hvormeget kan du afbetale paa den? napartat sisamât ĸiterĸuvdlugo tre og en halv Rigsdaler;

ĸaĸugo ilâ akilísaviuk? hvornaar vil du da betale Resten? ukioĸ akilersúsavara til Vinter skal jeg afbetale paa den; kisiáne akiligagssatit puiornagit men glem saa ikke, hvad du har at betale; uvanga tingmiarsiutisiniarpunga jeg vilde gjerne have en Hagelflint; ôĸátârĸârdlugo ajúngigpat piumârpara jeg maa prøve den først, dersom den er god, vil jeg have den; táuna pisángilara nakêĸingmat den vil jeg ikke have, fordi den feiler altformeget; paugssarsísavunga âtârssuarmut, maa jeg bede om for 12 Skll. Krud; amerdlassôrsísángilatit? skal du ingen Hagel have? nâgga ĸúmorssortumut nei (ɔ: jo) jeg skal have for 24 Skll.; aĸerdlumigdlo agdlagtûmut og Bly for 6 Skll.; sikilinginut pingasunut serĸortautinik og for 3 Skll, Knallhætter; aningaussaĸarputit iluitsunik pisiniarit du har jo Penge, kjøb en heel Æske; ingnagtautinik niorĸutigssaĸarpa? er her Flintestene paa Handelen? âp, peĸarpoĸ jo her er; pingasunik pisísavunga lad mig faae tre; ĸanoĸ ítunik? af hvilken Slags? ĸaĸortunik kogte (ɔ: hvide); kukiussarsísavunga paulersautilingmikjeg skulde have et Krudthorn med Fjeder; ĸanoĸ akeĸarpa? hvormeget koster det? ĸúmorssortunik pingasunik tre Rigsorter; akisuvatdlâĸaoĸ, avdlamik det er altfor dyrt, lad mig faae et andet; una akeĸarpoĸ ĸúmorssortumik âtârssuarmigdlo dette koster een Rigsort og tolv Skll.; tauna písavara det vil jeg have; aĸerdluliutisiniarpunga jeg vil kjøbe en Støbeske; akungnagtumik písavunga jeg skal have en af 4 Tommer Gjennemsnit (ɔ: af Middelstørrelse); akigâ âtârssuaĸ sikilingitdlo pingasut den koster tolv Skill. og tre Skill.

C.

nalinígnait.

(Forskjellige Ting.)

Urtekram.

ĸaĸorterĸassut (suaussat ĸaĸortut)	Risengryn.
eĸaluit suaussait	Perlesago; (ɔ: Laxe-Rogn).
súkut	Kandissukker.
súkut ĸaĸortut	Melis.
sioraussat	Puddersukker.
ernautaussaĸ (v. mamangâĸ)	Sirup.
kavfit	Kaffebønner.
kavfit akúnigssait	Cichorie og Løvetand.
tît akisunerit	Grøn The.
tît akikínerit	Congo The.
paormarssuit ĸernertut	Svedsker.
paormârĸat	Korender.
serĸulugtut	Rosiner.
ĸaĸortarissat (v. ĸaĸortagkat)	Mandler.
paormarssuit ĸaĸortut (v. kigutaernarssuit)	Figener.
ĸasilitsut	Peber.
kumaussat	Kommen.
ermiut	Vaskesvamp.
iperagssiat	Lampevæger.
kutertitaĸ	Harlemmerolie.
sernartoĸ	Eddike.
ĸaĸorsaut mangertoĸ	Hvid haard Sæbe.
ĸaĸorsaut aĸitsoĸ	Grøn Sæbe.
errortanut ĸerátautit	Stivelse.
errortanut tungujorsautit	Stempelblaat.
perrorsautit	Vox.

tipigigsut	Eau de Lavande.
simigssiat (v. ervngutsip simê)	Propper.
pujortautêrĸat marrait	Korte Kridtpiber.
aĸerdlûssaĸ	Blyant.
kíssarssûmut ĸivdlersautit	Patent=Blyant.
ikuatdlagsautit	Svovl.
imigssaut	Harpix.
nipingnerĸut	Liim.
misugtautigssat augpalârtut	Fernambuk.
sungârĸît	Guulspaan.
misugtautigssat tungujorsiat	Bruunspaan.
misugtautigssat ujarait	Allun.

ĸalipautinik.

Malervarer.

ĸalipautit ûliagssât	Terpentin=Olie.
ĸalipautit panersautigssât	Fernis.
ĸalipaut ĸaĸortoĸ	Blyhvidt.
ĸalipaut ĸaĸortoĸ sanarîgaĸ	Olierevet Blyhvidt.
ĸalipautigssaĸ kernertoĸ	Kønrøg.
„ kajortoĸ	Okkerguult.
„ sungârĸîk	Chromguult.
„ tungujortoĸ	Berlinerblaat.
„ ĸorsoĸ	Spanskgrønt.
„ augpalârtoĸ	Bruunrødt.

aĸago ĸalipausiorniarna imorgen skal du male; suna ĸalipásangmat? hvad skal males? inima ĸilâ Loftet i min Stue; kingorna ilua tamât senere hele dens Indre; ĸulâ tungujortumik foroven blaa; atâ ĸaĸortumik forneden hvid.

D.

anorâminernik.

Kramvarer.

tingerdlautigssiaĸ sãneĸ..........	Ravndug.
sãtoralâĸ ĸaĸortoĸ..............	hvidt Shirting.
tunugssiaĸ......................	Couleurt Shirting.
sãtoralâĸ agdlalik..............	Trykket ,,
ĸarsûtilik......................	Bleget Stout.
ĸarsorneritsoĸ sãneĸ............	Ubleget ,,
ĸarsorneritsoĸ ivsuneĸ..........	Svært ,,
anorâgssaĸ siligtoĸ.............	Fiint bredt Bomuldstøi.
akisornup tugdlia...............	Grovere ,, ,,
tungujortorssuaĸ................	Grovere bredt graat Bomuldstøi.
anorâgssat akikinerit (v. naĸitigkat)	Moderne Sirts.
siarpâluk akikineĸ..............	Bombasin.
siarpâluk akisuneĸ..............	Engelsk Merinos.
kákigsautit.....................	Tørklæder.
kákigsautit augpalârtut agdlugdlit..	Baseler Tørklæder.
kákigsautit ĸernertut sîlikit......	Sorte Silketørklæder.
ujalugssiat sîlikit................	Sysilke.
agdlagkanut naĸitarutigssat..	Documentsilke.
ujalugssiat ĸaĸortut.............	Bleget bøhmisk Traad.
,, ĸarsorneritsut.........	Ubleget ,, ,,
,, ĸernertut.............	Couleurt ,, ,,
,, ímusivigdlit..........	Bomulds Rullegarn.
ĸaligssat ĸivdlajait.............	Guld- og Sølvbaand.
,, ilamingnik agdlagdlit....	Blommede Silkebaand.
,, sîlikit................	Silkebaand.
kilugtût augpalârtut, tungujortut ĸorsutdlo..................	Røde, blaa, grønne uldne Baand.

kilugtût augpatdlaringnerit	Høirøde uldne Baand.
„ siligtut	Brede „ „
avatigssiat	Uldne og linnede Strømpebaand.
ĸilerutigssiat ĸaĸortut	Hvide Bændler.
„ agdlagdlit	Stribede Bændler.
ĸardligssiat agdlagdlit	Drills.
akisigssiat	Dynevaarstøi.

ûgtûtit pingasut sãtoralârsísavunga ĸaĸortumik, jeg skal have tre Alen hvidt Shirting; tunugssiarsísavunga ûgtût atauseĸ jeg skal have een Alen couleurt Shirting; sãtoralârsiniarpunga agdlalingmik jeg skal have noget trykket Shirting; ûgtût ĸavseriardlugo? hvormange Alen skal du have? pingajua ĸitərĸuvdlugo halvtredie Alen; ilugdligssarsiniarpunga jeg skal have Tøi til en Skjorte; ĸanoĸ ítumik? hvilken Slags? ĸarsorneritsumik sãnermik ubleget Stout; ûgtûtit sisamât ĸiterĸuvdlugo halvfjerde Alen; kardligssarsísavunga jeg skal have Tøi til Buxer; ivssunermik af det svære Stout; ánorâgssarsísavunga siligtumik maa jeg faae af det brede Bomuldstøi; igalaussartûmik af det tærnede; agdlaĸarpatdlaĸaoĸ, avdlamik det er altfor stormønstret, maa jeg faae et andet Stykke; tássánga písavunga ja lad mig faae af det; uvanga tungujortorssuarmik jeg af det graa Bomuldstøi; ûgtût pingasoriardlugo tre Alen; kákigsautisiniarpunga maa jeg faae et Tørklæde; mákuninga af denne Slags? nâgga ĸúmorssortulingmik nei et ordinairt Kjøbenhavns-Bomuldstørklæde; sikilinginut pingasunut ujalugssianik for tre Skilling Traad; ĸalersísavunga âtârssuarmut for tolv Skilling Baand.

E.

merkulingnik mersorigkanigdlo.

Uldengods og Klædningsstykke.

kipigssuit merkugdlit	Sengedækkener.
torûjugssuit agdlagdlit	Færøiske Trøier.
torûjuit kakortut	Jydske Trøier.
alersit......................	Strømper.
ârkatit	Vanter.
tajakutit	Muffetiser.
kungasekutit	Halstørklæder.
ujatsiutit	Seler.
nasat	Huer.
sialugsiutit	Sydvester.
nuerssagagssat...............	Uldgarn.
merkulualik	Vadmel.
torûjuit mángertut............	Klædes Trøier.
aitsut	Veste.
kardlît tungujortut	Klædes Beenklæder.
kardlît tingerdlautigssiat	Ravndugs Beenklæder.
ilupakutit merkugdlit	Uldne Underbuxer.
ilugdlerssuit.................	Uldne Skjorter.
ilugdlît ámukârtut.............	Stribede linnede Skjorter.

torûjugssuarsíniarpunga agdlalingmik maa jeg faae en færøisk Trøie; kanok akekarpa? hvormeget koster den? napartak kúmorssortok sikilingitdlo tatdlimat een Rigsdaler een Rigsort og fem Skilling; tássa sivnere kerkâ âtârssuak agdlagtôk sikilingilo ataũsek der har du Penge tilbage een halv Rigsdaler tolv Skilling en Sexskilling og en Eneste-skilling; susísanerpunga ja hvad skal jeg nu kjøbe; tajakuti-siniarit kjøb et Par Muffetiser; nâgga nasarsísavunga nei

lad mig faae en Hue; sule sivneĸarpat? er der endnu Penge tilbage? ĸúmorssortoĸ sikilingilo ja en Rigsort og en Eneste-skilling; tauko ĸaigínákit lad mig kun faae dem.

F.

savimernit niorĸutigssat.

Isenkram.

panat	Kaardeklinger.
arfiutit	Sabelklinger.
sisak	Staal.
oĸúmersat natârnarsiutit	Hellefiskeangler.
oĸúmersat angnerit	Havtorskekroge.
sûgagssat nikingasugdlit v. mardlungnik akigdlit	Pilejern med dobbelte Takker.
sûgagssat atautsimik akigdlit	Pilejern med enkelt Takke.
sûgagssat akeĸángitsut	Pilejern uden Takke.
tûgssiat	Tukkejern.
isserússat ĸaumassunik igalâgdlit	Briller med hvide Glas.
isserússat ĸorsunik igalâgdlit	Briller med couleurte Glas.
tikerit	Syringe.
tikerit natâgdlit	Fingerbøller.
merĸusivît	Naalehuse.
kúkilisit angisût issigdlit	Store Naale med Glas-hoveder.
merĸutit ĸuagssugdlit	Slebne Synaale.
merĸutit nalingínait	Ordinaire Synaale.
merĸutit ĸuagssuitsut	Engelske Synaale.
kigdlagutit	Stoppenaale.
kúkilisit angnerit	Store Knappenaale.
kúkilisit mingnerit	Smaae Knappenaale.

kaporĸutit	Haarnaale.
ĸarsorssartut kangnúsait	Messing-Hægter.
ĸarsorssartut savimernit	Jern-Hægter.
ingnerit pûe kangnúsait	Messing-Svovlstikkedaaser.
ingnerit pûe ĸivdlertûssamernit	Blik-Svovlstikkedaaser.
aumaiuitsoĸ	Fyrsvamp.
kasugtagkat	Fyrstaal.
kumangiutit tugât	Elfenbeens Tættekamme.
kumangiutit nagssuit	Horn-Tættekamme.
igdlâgutit	Friseer-Kamme.
ulut	Ulomikker (national grønldsk. Kniv).
savît ĸissungmik ipugdlit	Træskaftede Knive.
savît ukussartut angnerit (tuluit)	Store engelske Foldeknive.
savît ukussartut akungnagtut	Middel ,, ,,
savît ukussartut mingnerit	Smaae ,, ,,
savît ukussartut nalíngínait	Ordinaire Foldeknive.
savît ukussartut saviminiĩnait	Jernskaftede ,,
savêrĸat	Børneknive.
savêrĸat ukussartut	Børnefoldeknive.
savît mángertumik ipugdlit	Pokkenholtsskaftede Brødknive.
ĸavdlunait savît ajagssautigdlit	Bordknive med Gafler.
alugssautit (ĸalutautit)	Spiseskeer.
alugssautêrĸat	Theskeer.
ĸiûtit akisornit	Fine engelske Saxe.
ĸiûtit akikinerit	Ordinaire Saxe.
sapángat silissat	Slebne Perler.
sapángat manigsut	Ordinaire Perler.
sapángat ĸâjassut	Guld- og Sølv-Perler.
parnaersautit nivingartartut angnerit	Store Hængelaase.

parnaersautit nivingartartut mingnerit . . . . Smaae Hængelaase.
parnaersautit pisatailo . . . . Kistelaase med Tilbehør.
ĸiversartut . . . . Kistehængsler.
aserorterivît angnerit . . . . Store Kaffemøller.
aserorterivît akungnagtut . . . . . . Middel „
aserorterivît mingnerit . . . . Smaae „
sujatsivît íkátut . . . . Flade Stegepander.
sikagtitsivît (itivkât) . . . . Store dybe „
sikagtitsivît akungnagtut . . . . . . Middel „
sikagtitsivît mingnerit . . . . Smaae „
sujatsivêrĸat . . . . Smaae flade Jernpander uden Been.
ũnaivfît savît . . . . Støbte fortindede Jernkjedler.
igat savît . . . . Jerngryder.
igat savît ĸalipagkat . . . . Glasserede Jerngryder.
ũnaivfît kangnúsait . . . . Runde Messingkjedler.
manigsautit . . . . Strygejern.
maĸitsivît kangnúsait . . . . Malm-Nøglekraner.
tarrarssûtit nivingartartut . . . . . Glasrammede Speile.
tarrarssûtit amussartugdlit . . . . . Speile med Skuffe under.
tarrarssûtit pûgdlit . . . . Speile i Foderal.
agssangmiut nalingínait . . . . Ordinaire Fingerringe.
agssangmiut issigdlit . . . . Fingerringe med Stene.
agssangmiut ĸavsînik issigdlit . . Fingerringe med flere Stene.
iverutit . . . . Ørenringe.
matussartut ĸalipautigdlit . . . . . Malede Æsker.
matussartut ĸalipauteĸángitsut . Umalede Æsker.
matussartut niulugdlit . . . . Fine Papiiræsker.
sunôrsivît pápîarat . . . . Papiirs-Snuusdaaser.
sunôrsivît ĸivdlertûssamernit . . . Blikmalede Snuusdaaser.

sunôrsivît aĸerdloĸ mángertoĸ.. Tin-Snuusdaaser.
aĸajarûssat ujarĸat.......... Porcelains-Pibehoveder.
aĸajarûssat ujarĸat nuaersarfigdlit Porcelains-Pibehoveder med Svampedaaser.
nuaersarfît nagssuit.......... Horn-Svampedaaser.
„ aĸerdlut.......... Tin-Svampedaaser.
„ ujarĸat.......... Porcelains-Svampedaaser.
pujortautit timitait.......... Piberør.
kingmivît.................. Pibespidser.
kingmivît pitsaunerit.......... Kjerne-Pibespidser.
aĸajarûssat matue.......... Pibehytter.
pujortautip pitûtai.......... Pibelidser.
pujortautêrĸat ĸitugtugdlit..... Pibetøier.
pínguit.................. Legetøi.
súputaussat angnerit.......... Accordier med otte Klapper.
súputaussat mingnerit....... Accordier med fire Klapper.
ássilíssat.................. Billeder.
átatit nordlugdlit.......... Knapper med Stifter.
„ nordloĸángitsut......... Knapper uden Stifter.
„ saornit ĸaĸortut........ Hvide Beenknapper.
„ uitdlut............... Perlemoers-Knapper.
„ kangnusait ĸaĸortut..... Hvide Metalknapper.
„ „ augpalârtut angnerit....... Store gule Metalknapper.
„ „ augpalârtut mingnerit....... Smaae gule Metalknapper.
„ „ kûltiligkat..... Forgyldte Knapper.
„ aĸerdlut.............. Tin-Knapper.
„ savît.................. Jern-Knapper.
ujatsiutit savat amît.......... Seler af lakeret Læder.
ujatsiutit amersagdlit......... Ordinaire Seler med Læder.
nivingaivfît.................. Jern-Hatte-Kroge.

terĸíssat	Kaskjetskygger.
aĸerdlûssat ajortut	Blyantspenne.
„ ajúngitsut	Bedre Blyantspenne.
„ sâtut	Flade Blyantspenne.
„ augpalârtut	Rødkridtspenne.
agdlagtagkamut agdlautit	Grifler.
agdlautit savît	Ordinaire Staalpenne.
„ „ pitsaunerit	Bedre Staalpenne.
„ timitait	Penne=Skafter.
agíssat pûgdlit	Violiner med Kasse.
„ agiutait	Violinbuer.
„ noĸartigssait (pisatait)	Violinstrænge.
noĸartigssaĸ ĸatikíneĸ (ĸatainek)	Qvinter.
ĸatainerup tugdlia	Qvarter.
ĸatitornup tugdlia	Terser.
ĸatituneĸ	Basser.
sujanâp noĸartigssai	Humlestrenge.
aĸerdloĸ sãtoĸ	Rulleblγ.
ĸivdlertûssamineĸ	Blikplader.
pujorfigssiat	Jernplader.
ungerutigssiat (nimigssiat)	Jerntraad.
kikíssat sâtut	Skibs=Søm.
„ ĸuagssugârtut	Huus=Søm.
„ kangnusat	Messing=Søm.
„ milerĸortût	Plathoveder,
„ miligtaligssat	Netnagler med Klinker.

oĸumersarsiniarpunga natârnarsiúmik jeg vil kjøbe mig en Hellefiskeangle; sûgagssamigdlo nukingasulingmik og et Pilejern med dobbelte Takker; tauna ajorpoĸ, ĸáikit ĸinísaváka det duer ikke, kom lad mig vælge iblandt dem; tikersilanga natâlingmik lad mig faae et Fingerbølle; sikilingi-

mut atautsimut merĸutinik for een Skilling Synale; ãma ingnerit pûanik kangnusangmik ogsaa et Svovelstikkefoderal; nagssungmik kumangiutisísavunga jeg skal have eu Horn-Tættekam; ulut nungúngigpata písaunga dersom Ulomikkerne ikke ere udsolgte, saa lad mig faae en; sule peĸarpoĸ der er endnu (ɔ: Ulomikker).

sánatit.

Værktøier.

ulimaut tukingassoĸ	en Haandøxe.
„ peĸingassoĸ	en Bødkerøxe.
ulimautit	Huggejern.
káutaríssat	Stemmejern.
tuggortût	Rasper.
agiutit	File.
ĸirdlerutit agssagsoríssat	Fritboer.
sakiangmigsaríssat augpalârtut	Røde Omslag med Boer.
„ ĸernertut	Sorte Omslag med Boer.
ĸapiutit ĸissugtagdlit manigsautit	Slet-Høvle-Blokke med tilhørende Jern.
„ „ ĸagdlilerutit	Skrub-Høvle-Blokke med tilhørende Jern.
„ „ agdlapalârutit	Liste-Høvle-Blokke med tilhørende Jern.
„ savigssáinait manigsautit	Slet-Høvlejern.
„ „ ĸagdlilerutit	Skrub-Høvlejern.
„ „ agdlapalârutit	Liste-Høvlejern.
pilagtûtit angnerit (kujâĸángitsut)	Store Sticksauge.
„ akungnagtut	Middel „
„ mingnerit	Smaae „
„ ĸissugtaĸángitsut angnerit	Store Buesaugblade.

pilagtûtit ĸissugtaĸángitsut akungnagtut	Middel Buesaugblade.
pilagtûtit ĸissugtaĸángitsut mingnerit	Smaae „
pilagtûtit ĸissugtaĸángitsut amitsúnguit	Smalle „
sitdlisit	Bryneſtene.
soĸârtautit	Kridtliner.
ûgtûtit	Tommeſtokke.
uvserisit	Tjærekoſte.
marramut masagterutit	Kalkekoſte.
ĸalipâusiutit angnerit	Store Malerpensler.
„ akungnagtut	Middel „
„ mingnerit	Smaae „
nivautat iluliumassut	Baglaſtſkuffer.
kiliortûtit	Skibsſkravere.
nivautat	Jordſpader.
ivssorsiutit	Tørve-Spader.
sitdlat	Jordhakker.

G.

tupat.

Tobakker.

tupaĸ siligtoĸ	Hollandſk Rulletobak.
tupaĸ amitsoĸ	Engelſk Rulletobak.
sukulûgssaĸ	Skraatobak.
tupaĸ amitsuaraĸ	Chatolſkraa.
imagssat	Biſkoptobak Nr. 1 (al Slags Røgtobak).
imagssapiluit	Biſkoptobak Nr. 2.

imagssat kiparigsut .... Portorikko.
imagssat ĸipissamik pûgdlit ... Tobak i Kræmmerhuse.
sunôrsit .... Suustobak.
sikât akikínerit .... Ordinaire Sigarer.
sikât akisunerit .... Bedre Sigarer.

imagssarsísavunga agfakunik maa jeg faae et halvt Pund Røgtobak; avingnagit piniákit tag dog et heelt Pund; akikssara amigarpoĸ mine Penge slaae ikke til; sikilingit pingasut sivneraetit du har tre Skilling tilovers; taukua sikânik lad mig faae Sigarer for dem.

H.

tîtorfingnik, pugutanik, imertarfingnigdlo.

Porcelain, Steen= og Leertoi samt Glas.

tîtorfît ujarĸat .... Porcelains=Kopper.
„ agdlagdlit .... Steentøis=Kopper med Blomstertegning.
errortorfît.................. Spølkummer.
kuissartut (tîlivît) .... Thepotter.
pûgutat íkátut .... Talerkener.
púnerusivît .... Smørkander.
tarajûsivît.................. Saltkar.
ĸatsilitsulivît .... Peberbøsser.
imiartorfît marrait .... Ølkruse.
tîtorfêrĸat .... Børne=Thekopper.
kuissartuarĸat (tîlivêrĸat) ..... Børne=Thepotter.
ermigfît ĸaleĸutagdlit......... Vandfade med Kander.
ĸûgfît .... Kammerpotter.
errortorfît augpalârtut .... Malede Leerspølkummer.
pûgutat atautsimik tigúmivigdlit Malede eenørede Leerskaaler.

pûgutat mardlungnik tigúmivígdlit	Malede tørede Leerskaaler.
pûgutat tigúmiveĸángitsut	Malede Leerfade uden Hanke.
ĸungmuagtat	Leerkrukker.
marrait igaussat	Leerpander.
imiartorfît ĸaumassut	Ølglas.
imertarfît (kaujatdlagtorfínguit)	Brændeviinsglas.
vînisorfît....................	Viinglas.
puiaussat (ermusit)...........	Boutellier.
igalâgssat....................	Vindueglas.

I.

ĸissungnik.

Trævarer.

igdlerfît pisatagdlit...........	Handelskister med Beslag og Laas.
nangmigssat umatsiâmut	Ege-Stævnetræer.
sagdliligarssuit mángertut	Ege-Planker.
sagdliligkat pitsaunerit........	Handelsbræder.
„ sinarssugigsut	Fiirskaarne Fyrrebræder.
„ ikiarígkat	Gjennemskaarne Dramske-Bræder.
„ akikínerit	Bragbræder.
ĸuagssugtût pitsaunerit	Nialens Handelslægter.
papigdlit (ĸanagssiat).........	Granestager.
ĸuagssugtût	Aaretræer.
ĸainanut pâgssiat (pâgssat)....	Kajakringe.
pautigssat....................	Kajakaaretræer.
unâgssat	Kajak-Harpunstokke.
sârĸutigssat..................	Kastepiletræer.

igdlerfingnik niorĸutigssaĸarpa er her Kister paa Handelen? igdlerfigsiniarpunga maa jeg faae en Handelskiste; matuersauteĸarpa er der Nøgle til? tigúmivianut ĸilerusimavoĸ den er bunden ved Hanken; atautsimik sagdliligarsilanga maa jeg faae eet Handelsbrædt; ikiarîgkamik ĸajagssarsilanga maa jeg faae et gjennemskaaret Brædt til en Kajak; ãmalo akikínermik ogsaa et Bragbrædt; sisamanik papilisilanga maa jeg faae fire Granestager; sugssatit hvad skal du have dem til? umiavnut atugagssavnik jeg skal bruge dem til min Konebaad; ĸuagssugtûmik atautsimik piumagaluarpunga jeg vilde gjerne have eet Aaretræ; ĸanoĸ akeĸarpa hvormeget koster det? napartaĸ ĸerĸalo akigâ det koster een og en halv Rigsdaler; akigssara amigarpoĸ saa mange Penge har jeg ikke; kingorna ilâ akilísavara siden skal jeg betale Resten; âp agdlásavara ja jeg skal skrive det op; pâgssamik niorĸutigssaĸángila er her ikke Kajakringe paa Handelen? nâgga peĸarpoĸ jo her er; pisísagaluarpunga lad mig faae een.

K.

agdlunaussanik.

Reebslagerarbeide.

ĸagssugtigssiat	Bindegarn til Sældhunde.
,, usserutigdlit....	Tjæret Bindegarn.
,, usseruteĸángitsut	Utjæret Bindegarn.
ĸagssutit ĸimiagssât	Trosser til Garnfangst.
arfernut aligssat	Hvalfiskeliner.
,, ,, sujugssiat.....	Forgængerliner.
natârnarsiutit................	Hellefiskeline.
aulisautêrĸat	Finere Hellefiskeline.

aulisáussuit .... Torskeline.
agdlunaussârĸat............... Laxegarnstraad (Seglgarn).
putdlârnerit .... Hampeblaar.

aulisautigssarsiniarpunga ĸagssutigssiamik maa jeg faae Bindegarn til en Fiskesnøre; ûgtût ĸavseriardlugo hvor mange Pund vil du have? ûgtût mardloriardlugo to Pund vil jeg have; aulisautêraĸarpa er her finere Hellefiskeline? nâgga nungúput nei de ere udsolgte; kisiane Narssame peĸarpoĸ men ved Narssak er der endnu; tákigánga piniarniarit kjøb dig en der; aulisáussuarmigdlûnît piumaguvit eller om du vil have en Torskeline; ĸainamîtdlune siligpatdlâĸaoĸ nei den er altfor svær i Kajak; tákigánga piniásavunga jeg vil kjøbe mig en der sydpaa; putdlârnernik pisísavunga jeg skulde have noget Hampeblaar; sugssangnik hvad skal du have det til? autdlaimut atugagssavnik jeg skal bruge det til min Bøsse; ĸanoĸ agtigissumik hvormeget vil du have? táussumúnga agdlagtûmut lad mig faae for denne Sexskilling.

L.

kangnúsaliortut sanainik.

Kobbersmedarbeide.

ûnaivfît kangnúsait............... Thee-Kobberkjedler.

ûnaivfisísaunga maa jeg faae en Theekjedel; ĸanoĸ ítumik hvilken Slags? kangnúsamik en Kobberkjedel; ĸanoĸ agtigissumik hvor stor skal den være? akungnagtumik af middelmaadig Størrelse; tauna ĸanoĸ akeĸarpa hvad koster den? ûgtoratdlásavara jeg skal først veie den; ûgtorneĸarpoĸ ûgtûtip aipâta ĸerĸanut den veier eet og et halv Pund;

ĸanorme akeĸarpa ja hvad koster den saa? akigai napartat mardluk ĸúmorssortordlo sikilingitdlo pingasut den koster to Rigsdaler een Rigsort og tre Enesteskillinger.

M.

ĸivdlertûssat.

Blikkenslagerarbeide.

igat ĸivdlertûssat angnerit .... Store ordinaire Blikkjedler.
„ „ akungnagtut . Middel „ „
„ „ mingnerit ... Smaae „ „
ûnaivfît ĸivdlertut .... Blikthеekjedler.
ingnersisit nagssungnik igalâgdlit Lygter med Hornvinduer.
ĸûtdlît ĸaumasortagdlit .... Lamper med Skrueindretning.
„ ĸaumasortaĸángitsut ... Lamper uden Skrueindretning.
tîlivît .... Theedaaser.
agssaligutit .... Rivejern.
nakartitsivît .... Durchslag.
ímiartorfît matugdlit......... Kruse med Laag.

N.

aĸerdluliortut sanainik.

Kandestøberarbeide.

alugssautit aĸerdlut.............. Tin-Spiseskeer.
alugssautêrĸat .... Theeskeer af Tin.

alugssautêrĸamik písavunga maa jeg faae en lille Skee; ĸanoĸ agtigissumik hvilken Slags? mêrĸat pigssânik en Barneske.

O.

nalingínait agdlangnermutdlo atugagssat atuagkatdlo.

Diverse Varer, Skrivematerialier samt Bøger.

ingnerit pápiaramik pûgdlit....	Frictionsfyrtøier i Papiirs-omslag.
„ ĸissungmik „	Frictionsfyrtøier i Træ-Æsker.
ĸajûtat ĸissuit..............	Træsleve.
alugssautit ĸissuit...........	Træskeer.
ajanguajât	Umalede Bakker.
orpigkat sangniutit	Feiekoste.
nagdlukátat	Spillekort.
pápiarat ĸaĸortut (agdlagagssat)	Skrivpapiir.
„ ĸernalugtut	Conceptpapiir.
agdlagkanut nipíneĸut (naĸitsisit)	Lak til Breve.
agdlautigssat suluit..........	Pennesjedre.
pilíke sanarîgaĸ	Blæk paa Flaske.
pilíkigssat	Blækpulver.
uvdlorsiutit (ĸáumatisiutit)....	Almanakker.
agdlagtagarssuit	Protocoller.
agdlagtagkat	Lommebøger.
iluliarmiut åssinge	Billeder fra Grønland.

ingnersiniarpunga tatdlimanik maa jeg faae fem Bundter Svovelstikker; ĸissungmik pûgdlit akisoĸingmata de i Trææsker ere altfor dyre; alugssautinik ĸissungnik pisiniarneĸ ajorpugut nangmineĸ sanassaravtigik Træskeer kjøbe vi ikke dem snitte vi selv; uitdlutdlûnît alugssautigissarpavut eller vi bruge Muslingeskaller til Skeer; ajánguajânigdle pugutaliortarpugut vi forfærdige os selv jevnligen Træbakker; ĸissungnik ĸanoĸ ítunik af hvilken Slags Træ gjøre I

dem? paormaĸutdlungnik kanunginigdlûnît enten af Enebærtræ eller af Flydetræ; orpigkat sangniutigineĸ ajorpavut suluit atortaravtigik vi bruge ingen Feiekoste derimod Fjedervinger; ilait sangniaineĸ ajorput nogle feie slet ikke; nagdlukátartaraluarpugut iláine engang imellem spille ogsaa vi Kort; agdlásagama pápiarasiniarpunga maa jeg faae et Ark Papiir da jeg skal skrive; sumut agdlásagavit hvorhen skal du skrive? ĸeĸertarssuatsiâmut paortoĸásangmat der skal gaae Kajakpost til Fiskernæsset; táĸavane erĸardleĸaravit har du da Slægtninge der? âp sakiatsiâvnut agdlásagama ja jeg skal skrive til min Svoger; ajornangígpat nipineĸutínguit atordlara vil du ikke laane mig dit Stykke Lak; nâgga atúsángilat nangmineĸ pisiniarit nei jeg vil ikke, kjøb dig en Stang; akigssaĸánginama palasimit atorniásaunga jeg har ikke noget at kjøbe for, saa gaaer jeg op til Præsten; ĸâ palase orningniaruk ja gaae du til Præsten; pilikimigdle peĸarpit men har du Blæk? ajoĸersuissumit atorniartarpunga jeg pleier at laane hos Catecheten; sulungnigdlo ajorsángilagut og Pennefjedre have vi nok af; uvdlorsiutit ĸavdlunâtut naluváka den danske Almanak forstaaer jeg ikke; ajoĸersuissivtale nugtertarpai men vor Catechet pleier at omskrive den for os; agdlagarssuit niuvertuínait atortarpait det er kun Colonibestyrerne som pleie at bruge Protocoller; táuko iluliarmiut ássinge pineríngilavut de Billeder fra Grønland kunne vi ikke lide; sôrdlo kalâtdlit mitautigalugit det er som ville de spotte Grønlænderne.

P.

nápajat suliait atugaitdlo.

Bødkerarbeide og Materialier.

nápartat angisuatsiat	Egeankere.
,, akungnagtut	Halve Ankere.
nápartârĸat	Qvart Ankere.
nápartarssuit (igfît pûe)	Pak-Fade.
nápartat ĸissungnik sorĸartagdlit	Pak-Tønder.
nápartagssat	Staver.
natâgsssat	Bundstykker.
sorĸartagssat savît	Jern-Splitter.
,, ĸissuit (tigpigssat)	Splitter af Træ.
nápartat simigssait	Spundse.
simigsiaĸ	Spundsdug.
agdlaut ĸaĸortoĸ	Kridt.
nápartanut uvsigsautigssat	Skjølp.

tamáko nápajap pî atúngilavut disse Bødkernes Sager bruge vi ikke noget af; tigpigssat kisîsa atortarpavut Træsplitterne alene benytte vi; sumut atortarpisigik hvad bruge I dem til? ĸainamut tigpigissarpavut vi bruge dem til Træmmer i Kajakken; tigpigssarsiniarpunga arfinilingnik maa jeg faae sex Stykker Træsplitter; ajornángigpat nápajamit agdlautínguamik písagaluarpunga tør jeg ogsaa faae lidt Kridt hos Bødkeren; sugssangnik hvad skal du med det? ĸaivnavnut uvsigsautigssavnik til at kitte min Kajak med; tunísavâtit orningniaruk han vil nok give dig lidt, naar du gaaer ned til ham.

Q.

aumarssuit nalinginaitdlo.

Kul og diverse Materialier.

aumarssuit	Steenkul.
sagfiortut aumarssuagssait	Smedekul.
uvserut aĸitsoĸ	Tjære.
„ tipigtôĸ	Steenkulstjære.
„ mángertoĸ	Beeg.
putdlârnerit uvsigsautigssat	Værk.
erfalassugsiaĸ	Flagdug.
tingerdlautigssiaĸ	Seildug.
tingerdlautikoĸ	Gammelt Seildug.
ungalitsat	Betrækpapiir.
igalássanut uvsigsaut	Kit.

aumarssuarsiniarpunga jeg vilde gjerne have noget Steenkul; kíssarssûteĸaravit har du da en Kakkelovn? kíssarssûteĸángíkaluarpunga igáinarmut atortaravkit jeg har rigtignok ingen Kakkelovn, men bruger det paa Skorstenen; ĸanoĸ amerdlatigissunik hvormeget skal du have? ûgtũssûp ĸeĸanut en halv Tønde; ĸaliavtinut uvserutigssavnik piumagaluarpunga jeg vilde gjerne have noget Tjære til vort Huustag; igdlorssuit uvsererêrpata sivneranik piumârputit naar de danske Huse ere tjærede, kan du faae af hvad der bliver tilovers; uvserisinigdlo atorumârpunga maa jeg ogsaa laane Tjærekosten; aĸago umiatsiaĸ putdlârnermik uvsigsariuk imorgen skal du med Værk udbedre Baaden; uvserumigdlo mángertumik tanitdlugo og smøre den med Beeg ovenpaa.

R.

agdlagtitat (agdlagtitsisit).

Commissionsgods.

peĸingassúnguit ĸapûssatdlo	Kringler og Tvebakker.
ivgutêrĸat mingnerit	Fine Krydder-Kex.
peĸingassorssuit	Kommenskringler.
sarugdligit tarajortigkat panertut ...	Klipfisk.
ĸavdlunât angmagssait (kapigsigdlit)	Spegesild (Anchiovis).
imugssuaĸ	Ost.
mitdluartarissat ivsere	Citronsaft.
akungnigssat	Rødder og Grønt.
uanitsut	Rødløg.
ĸúngulerssuit	Hvidkaal.
ĸúngulerssuit avgorîgkat	Suurkaal.
nautsîaussat	Kartofler.

ĸapûssanik agdlagtitsísagaluarpunga jeg vilde gjerne have forskrevet nogle Tvebakker; ĸanoĸ amerdlatigissunik hvormange skal du have; asukiaĸ ûgtût arfineĸ pingasoriardlugulûnît ja jeg veed ikke rigtigt maaske otte Pund; peĸingassorssuarnik ãma písavunga jeg vilde ogsaa have Kommenskringler; ãma taima amerdlatigissunik ligesaa mange af dem? sôĸ tamákunínga agdlagtitsísavit men hvorfor vil du dog lade forskrive saadanne Ting? akisuvatdlâĸalutigdlo nungujaĸaut de ere jo meget for dyre og strax fortærede; mêrĸat pivdlugit agdlagtitsissarpunga det er for Børnenes Skyld at jeg lader skrive derefter; uvanga ímugssuarsiniarpunga jeg vil have Ost forskreven; ĸanoĸ akilingmik akisunermik til hvilken Priis, af den dyre? nâgga akikínermik nei af den billigere.

S.

agdlagtitat agdlagtitsissut arke taivdlugit.

Commissionsgods til navngivne Reqvirenter.

kaujatdlak (kissâtdleĸ, silaĸángitsoĸ)	Kornbrændeviin.
kaujatdlak augpalârtoĸ	Fransk Brændeviin (Conjac, Rom).
vîne augpalârtoĸ	Rød-Viin.
vîne ĸaumassoĸ	Hviid-Viin.
arnat imigagssât	Miød.

imaĸarnere.

Indholdsfortegnelse.